



ÅRSMELDING 2004

NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN



Ansvarlig redaktør: Sune Nordgren
Redaktør: Anita Rebolledo
Redaksjon: Martin Biehl, Sidsel Helliesen, Vibeke Petersen,
Aud Norlin
Design: Petter Baggerud
Redaksjonen avsluttet juni 2005

Forsidebilde: Mari Slaattelid, *Solitær*, 2004, fotografi.
Foto: Mari Slattelid / Photophono

1 STYRETS ÅRSBERETNING

4

- 1.1 Aktiviteten
- 1.2 Utlån
- 1.3 Innkjøp av kunst
- 1.4 Personale og arbeidsmiljø
- 1.5 Styret
- 1.6 Sponsormidler
- 1.7 Økonomiske forhold
- 1.8 Disponering av årets resultat
- 1.9 Andre forhold

2 DIREKTØRENS FORORD

8

3 AVDELING FOR SAMLINGER

10

- 3.1 Seksjon samlinger og dokumentasjon
 - 3.1.1 Utlån og deposita
 - 3.1.2 Studiesal, publikumstjenester, bildebyrå
 - 3.1.3 Dokumentasjonsarkivet
 - 3.1.4 Foto og video
 - 3.1.5 Inventarisering – registrering – katalogisering
 - 3.1.6 Restanseregistreringsprosjektet
- 3.2 Seksjon konservering
- 3.3 Seksjon bibliotek
- 3.4 Utlån 2004

4 NYERVERVELSER

18

5 FORSKNING OG UTVIKLINGSVIRKSOMHET

21

- 5.1 Prosjekter avsluttet i 2004
- 5.2 Pågående forskningsprosjekter

6 AVDELING FOR UTSTILLINGER

22

- 6.1 Seksjon kunst
 - 6.1.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Museet for samtidskunst (Mfs) og – Nasjonalgalleriet (NG)
- 6.2 Seksjon arkitektur
 - 6.2.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Arkitekturmuseet
- 6.3 Seksjon design og kunsthåndverk
 - 6.3.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Kunstindustrimuseet
- 6.4 Seksjon utstillingsteknikk

7 AVDELING FOR KOMMUNIKASJON

28

- 7.1 Formidling og arrangementer
- 7.2 Publikasjoner
- 7.3 Hjemmesiden
- 7.4 Ekstern informasjon og presse
- 7.5 Intern informasjon
- 7.6 Adressedatabasen
- 7.7 Publikumstall
- 7.8 Sponsing

8 AVDELING FOR ADMINISTRASJON

34

- 8.1 Flytting til Kristian Augusts gate 23
- 8.2 Seksjon drift og sikkerhet
- 8.3 Museumsverter
- 8.4 Seksjon økonomi og regnskap
- 8.5 Seksjon organisasjon og kontorforvaltning

9 ÅRSREGNSKAP 2004

36

- 9.1 Årsregnskap for Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst 2004
- 9.2 Noter til årsregnskap 2004
- 9.3 Kontantstrømsoppstilling
- 9.4 Erklæring fra museets ledelse
- 9.5 Revisors beretning for 2004

INNHold

1 STYRETS ÅRSBERETNING

Nasjonalmuseet drev sin virksomhet i Oslo sentrum i bygningene til de tidligere institusjonene Nasjonalgalleriet, Kunstindustrimuseet, Museet for samtidskunst og Arkitekturmuseet. Administrasjonen var i all hovedsak lokalisert til Kristian Augusts gate 15A.

I løpet av 2004 har Stortinget gitt Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst et forsterket og utvidet kulturpolitisk mandat. Den tverrpolitiske oppslutningen om Nasjonalmuseet i Stortinget har vært utvetydig. Den 5. november ble det vedtatt en særskilt tilleggsproposisjon (St.prp.nr. 1 (2004-2005) Tillegg nr. 4), som behandler integreringen av Riksutstillinger i Nasjonalmuseet, samt gir en orientering om utbyggingsprosjekter for Nasjonalmuseet.

Arbeidet med integrasjonsprosessen ble påbegynt umiddelbart etter at vedtaket ble fattet. Arbeidet med å løse museets arealbehov på kort og lengre sikt vil bli dokumentert i en rapport som er under utarbeiding i departementet. Rapporten vil danne grunnlag for det videre arbeidet med å utvikle Tullinløkkaområdet som den fremtidige base for Nasjonalmuseet for kunst. Det ble i 2004 inngått langsiktige leieavtaler for Kristian Augusts gate 23, som er planlagt som administrasjonsbygg med plass for nytt bibliotek og dokumentasjonssenter for publikum, og for Bankplassen 3, som vil løse Arkitekturmuseets behov.

1.1 Aktiviteten

2004 var det første ordinære driftsåret for Nasjonalmuseet for kunst. Det var høy utstillingsaktivitet med 26 utstillinger. En rekke foredrag og andre arrangementer ble avviklet i tilknytning til utstillingene. I tillegg til utstillingene i de fire museumsbygningene, markerte Nasjonalmuseet sin ettårsdag 1. juli 2004 med en stor årsfest i Kværnerhallen i Lodalen. Der ble også det første kunstverket i Lodalen presentert, en 55 meter lang, 7 meter høy og 17 meter bred installasjon av Bente Stokke.

Internt har året vært preget av omorganisering og oppbygging av fellesfunksjoner og styringssystemer, samt overgang fra innleid vakthold til egne museumsverter. Arbeidet med museumsfaglige grunnoppgaver som inventarisering, registrering og katalogisering har fulgt planen.

I Nasjonalmuseets lokaler i Nasjonalgalleriet ble det på våren åpnet tre utstillinger der norske samtidskunstnere ble invitert til å stille ut egne arbeider sammen med et utvalg fra samlingene. Utstillingene fikk tittelen *Dialoger* – den første

åpnet i februar. Kunstnerne var Leonard Rickhard, med malerier fra den nasjonalromantiske perioden, Mari Slaattelid, som gikk i dialog med Lars Hertervig og Kjell Torriset, som brukte verk fra museets ikonsamling. I februar åpnet også utstillingen *Vel bevart*, som demonstrerte hvordan kunstverk konserveres. *Tegn i tiden* åpnet i april, og presenterte et utvalg av de siste årenes innkjøp av norsk samtidskunst på papir. På høsten viste museet *Amor Roma. Mesterverk fra romerske museer*, med til sammen ni verk av blant andre Rafael, Pietro da Cortona og Tizian. Samtidig ble det vist en utstilling med tegninger og akvareller fra *J.C. Dahls italienske reise*.

Samlet var det i denne delen av museet 410.198 besøkende i 2004, mot 422.575 året før. Antall omvisninger var 524 i 2004 mot 675 i 2003.

I Nasjonalmuseets lokaler i Museet for samtidskunst ble verk fra museets betydelige samling med Arte Povera-kunst vist i en egen utstilling. I utstillingen inngikk museets store, nyinnkjøpte iglo av Mario Merz. Merz ble også presentert gjennom en egen utstilling dette året. I tillegg ble det blant annet vist utstillinger med fotokunst av amerikaneren William Eggleston og videokunst av de unge engelske kunstnerne Oliver Payne og Nick Relph. To store utenlandske mønstringer ble presentert i årets første halvdel; den ene med kunstnere fra Shanghai – den andre med kunst fra Moskva og St. Petersburg. Den norske billedhoggeren Nils Aas' bortgang dette året ble markert med en egen minneutstilling, med verk fra museets samling. Året ble avsluttet med to utstillinger som presenterte henholdsvis installasjoner av den franske kunstneren Annette Messager og videokunst av Kjell Bjørgeengen. Besøkstallene for Bankplassen 4, det tidligere Museet for samtidskunst, i 2004 var 80.524, mot 55.477 året før, det høyeste besøkstallet på ti år. Det var daglige omvisninger – til sammen 619 mot 673 i 2003. I tillegg ble det avviklet et stort antall arrangementer knyttet til utstillingene.

I Nasjonalmuseets lokaler i Kunstindustrimuseet åpnet den store, nye basisutstillingen *Stil 1100–1905* i februar 2004, med nybygde "skattkamre" til å vise høydepunkter fra glass- og sølvsamlingene. I tillegg presenterte museet flere temporære utstillinger dette året. Disse inkluderte tekstilkunst av Bente Sætrang og design av finske Eero Aarnio (med undertittelen *Popfantasier og sittende dagdrømmer*). Høstsesongen ble innledet med *Triennale 2004*, et samarbeid mellom museet og Norske Kunsthåndverkere. Den ble avløst av en bred mønstring med verk av den svenske glass- og keramikkkunstneren Ingegerd Råman. Det ble gjennomført en

rekke formidlingsaktiviteter i forbindelse med utstillingene. Besøkstallet i dette bygget i 2004 var 37.438 – dette var en nedgang fra 44.843 året før.

I Nasjonalmuseets lokaler i Arkitekturmuseet ble den faste utstilling *Historiens Hus* supplert med et antall større og mindre temporære utstillinger. Vårens hovedutstilling var en vandreutstilling produsert i Amsterdam, med tittelen *Fremtidens materialer for arkitektur og design*. Høstens store mønstring var en presentasjon av 20 unge, norske arkitekter – 20 under 40. I desember åpnet museets årlige utstilling av pepperkakehus – resultatet av en konkurranse mellom ungdomsskoleelever fra Oslo og Akershus. Dette året var det et bygg til å huse det nye Nasjonalmuseet som var tema for konkurransen. Arkitekturmuseet presenterte også en rekke vandreutstillinger i utlandet i 2004. Disse inkluderte prosjekter av Sverre Fehn og norsk samtidsarkitektur. I tillegg til omvisninger i utstillingene gjennomførte museet en del byvandring. Totalt antall omvisninger for 2004 var 132. Antall besøkende i denne delen av museet var 21.413 – mot 21.462 i 2003.

1.2 Utlån

Dette året ble det lånt ut i alt 440 verk fra de fire museene som inngår i Nasjonalmuseet, av disse ble 191 lånt ut til utstillinger i Norge og 249 til utstillinger i utlandet.

1.3 Innkjøp av kunst

Innkjøp av kunst utgjør 10 mill, avsetning til fond utgjør 0,3 mill. Styret vurderer dagens nivå for innkjøp å være lavt i forhold til Nasjonalmuseets forpliktelser for sitt samlingsområde. Styret vil i årene framover ha som ambisjon å bygge opp et innkjøpsfond til ervervelser av betydelige verk.

Følgende sentrale verk ble innkjøpt: en "iglo" av Mario Merz, *Liljer* av Olav Strømme, en skissebok fra Gunnar Berg, fotografi av Oleg Kulik, *Gule Aktrytner* av Johan Fredrik Michelet, forarbeider til *St. Sebastian* av Rolf Nesch, installasjon av Per Inge Bjørlo, fotografi av Tom Sandberg og *La Croix, Les Restes series* av Annette Messager, Mari Slaattelids *Solitær*, Gustav Wentzels *Et snekkerverksted* og en skulptur av Tone Vigeland. Museet har også kjøpt inn en sølvoppsats til Kunstindustrimuseet for øremerkede midler.

1.4 Personale og arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet var i 2004 ikke fullt ut tilfredsstillende, året var preget av den store endringsprosessen virksomheten har vært gjennom. Det er etablert et arbeidsmiljøutvalg som har avholdt fem møter. I tillegg er det utpekt en AKAN-kontakt. I 2004 har museet et noe dårlig grunnlag for å beregne sykefraværet, men tall fra tredje kvartal viser et gjennomsnittlig sykefravær på 3,2%, som er lavt. Nasjonalmuseet vurderer å bli en IA bedrift.

I 2004 var det 95,8 faste årsverk. I 2003 var det 96 årsverk. Årsverkene fordeler seg slik på de ulike avdelingene:

- | | |
|-------------------------------|--------------|
| • Direktørens kontor | 3,0 årsverk |
| • Avdeling for kommunikasjon | 16,3 årsverk |
| • Avdeling for utstilling | 21,5 årsverk |
| • Avdeling for samling | 29,7 årsverk |
| • Avdeling for administrasjon | 25,3 årsverk |

Nasjonalmuseet har i tillegg ca 32 årsverk (tilsvarer ca 60 personer) besatt med midlertidig arbeidskraft som har ansvaret for å ivareta funksjonen som museumsverter. Hvis ordningen med egne verter fungerer som forutsatt, vil disse bli tilbudt fast ansettelse på slutten av 2005. I tillegg kommer ca 10 årsverk som er engasjert i ulike prosjektstillinger.

Det er ikke blitt rapportert om alvorlige arbeidsuhell eller ulykker som har resultert i store materielle skader eller personskader. Bedriftslegen melder at omstillingsprosessen slår ut i form av økt opplevd stress og registrerte samhandlingsproblemer. Det er gjennomført brannvernøvelse og gjennomgang av branninstruks. Samtlige utstillingssteder har verneombud, og administrasjonen gjennomfører jevnlig møter med de tillitsvalgte. Nasjonalmuseet for kunst har inngått avtale om bedriftshelsetjeneste for samtlige ansatte.

Blant museets ansatte er det en noe skjev fordeling mellom kjønnene med henholdsvis 69,2% kvinner og 30,8% menn. Museets ansatte omfattes av tariffavtaler som regulerer lønns- og arbeidsbetingelser uavhengig av kjønn. Ledergruppen i museet består av fem personer, tre kvinner og to menn. Museet har 11 styre- og varamedlemmer; sju kvinner og fire menn. Ved ansettelser tilstreber museet å jevne ut eventuell ubalanse i fordelingen av kjønn, religion og etnisk bakgrunn.

Av stiftelsens 172 faste og engasjerte medarbeidere er 119 kvinner. Gjennomsnittlig årslønn for kvinner er kr 308.959,



Domenichino (1581–1641), *Den Cumeiske Sibylle*, 1616–17. Foto: Knut Øystein Nerdrum, Nasjonalmuseet



Oleg Kulik, *På den Røde Plass* (fra serien *Russeren*), 1999, fotografi. Foto: Børre Høstland, Nasjonalmuseet

mens den for menn er noe høyere med kr 312.170. Av stiftelsens 172 ansatte er 66 ansatt i engasjement. Av disse er 46 kvinner. Andel overtid er likt fordelt mellom kjønnene.

Nasjonalmuseet har som policy at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn, religion eller etnisk bakgrunn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering.

Arbeidet med å restrukturere Nasjonalmuseet fra fire museer under en felles ledelse og administrasjon, til en funksjonsdelt organisasjon for ett museum med fire utstillingsarenaer, pågikk under store deler av 2004. Styret vil takke ledelsen og alle ansatte for den gode innsatsen og det gode samlede resultatet museet oppnådde i 2004.

1.5 Styret

Ved utgangen av 2004 trådte Jens Kristian Thune og Petter Wesenberg ut av styret etter endt funksjonstid. Som nye styremedlemmer tiltrådte fra samme tidspunkt William Nygaard og Viggo Hagstrøm. Jens Kristian Thune og Petter Wesenberg har begge sittet i styret siden opprettelsen av Nasjonalmuseet. Før dette var Thune i mange år styreleder ved Nasjonalgalleriet, og Wesenberg var styreleder ved Kunstindustrimuseet i Oslo i de siste årene før etableringen av Nasjonalmuseet. Jens Kristian Thune deltok i tillegg som medlem av Interimstyret som utredet grunnlaget for det nye museet. Styret vil med dette rette en spesiell takk for deres fortjenestefulle innsats for norsk museumsvesen generelt, og Nasjonalmuseet spesielt.

Ansattrepresentant Wenche Thiis-Evensen trådte også ut av styret etter endt funksjonstid. Fra samme tidspunkt tiltrådte Ellen Lerberg som nytt styremedlem som representant for de ansatte.

1.6 Sponsormidler

Nasjonalmuseet mottok i 2004 en meget betydelig donasjon fra Umoe AS øremerket forskning og utvikling ved museet. I perioden 2004–2006 vil Umoe-konsernet gi årlige bidrag til en samlet verdi av 37.5 mill kroner. Donasjonen gir mulighet til å frigjøre midler fra museets ordinære driftsbudsjett slik at prosjektering og bygging av en paviljong i tilknytning til Arkitekturmuseet på Bankplassen 3, tegnet av Sverre Fehn, kan bli realisert. Paviljongen vil for all framtid bære navnet "Ulltveit-Moe paviljongen."

Arbeidet med å etablere langsiktige samarbeidsforhold med potensielle sponsorer har pågått gjennom året. Det er mottatt prosjektrelaterte bidrag på til sammen kr 2.15 mill. Styret vil takke Nasjonalmuseets venneforeninger og samarbeidspartnere for støtte og samarbeid i året som er gått.

1.7 Økonomiske forhold

Nasjonalmuseet gikk inn i 2004 med en negativ egenkapital på kr 1.3 mill. 2004 har vært preget av stram styring, stillingsstopp samt kritisk gjennomgang og

reforhandling av tidligere inngåtte avtaler. Styret fokuserte i budsjettbehandlingen på behovet for oppbygging av egenkapitalen som et viktig overordnet mål for 2004.

Regnskapet viser et positivt årsresultat på 20.578 mill, hvorav 12.4 mill stammer fra donasjonen fra Umoe AS og 8.178 mill fra den ordinære driften.

Driftsinntekter i 2004 ble kr 155.933 mill mot kr 59.617 (1/2 årstall) mill i 2003. På årsbasis utgjorde driftsinntektene i 2003 kr 129.465. Av dette var egeninntektene kr 1.42 mill mot kr. 1.76 mill. Gaver og donasjoner utgjorde 14.546 mill mot 0.335 mill i 2003.

Driftskostnadene ble kr. 135. 770 mill mot kr 64.187 (1/2 årstall) mill i 2003. På årsbasis utgjorde driftskostnadene 134.136 mill i 2003. Likviditeten har i 2004 vært tilfredsstillende. Det er foretatt investeringer for kr 0.8 mill i ordinære driftsmidler. Fortsatt drift er lagt til grunn for regnskapet.

1.8 Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årets overskudd benyttes til dekning av tidligere tap med kr 6.2 mill, avsetning til kunstfond med kr 0.3 mill, avsetning til forskningsfond med kr 12.4 mill og at det avsettes til annen egenkapital med 1.7 mill.

1.9 Andre forhold

Stiftelsen er ikke involvert i produksjon som medfører forurensing av det ytre miljø. Stiftelsen driver kildesortering av papir til Frelsesarmeen.

Oslo 21.04.05

Styret for Nasjonalmuseet for kunst

Christian Bjelland
Styreleder

Kari Kjennstalen
Nestleder

Bergljot Jonsdottir

Turid Aakhus

William Nygaard

Viggo Hæstrøm

Ellen Lerberg

Sune Nordgren
Direktør

2

DIREKTØRENS FORORD

Det aller første hele virksomhetsåret for Nasjonalmuseet ble preget av effektene av sammenslåingen av de fire tidligere institusjonene til én, omorganisering av personalet og den turbulens dette skapte. Med en helt ny ledelse, men fremdeles plassert på flere ulike adresser rundt om i hovedstaden, ble det en del forstyrrelser i implementeringen av den nye linjeorganisasjonen. Dette har ført med seg stor usikkerhet og en viss utrygghet.

Til tross for denne vanskelige omstillingsprosessen har arbeidet gått uavbrutt videre. Museets nødvendige, daglige arbeid er blitt utført, ikke bare som en plikt, men med entusiasme, og personalet fortjener derfor ros for det store arbeidet som er utført. En særskilt gratulasjon til seksjonsleder Birgitte Sauge, som i løpet av året disputerte med en doktorgradsavhandling innen fagfeltet arkitekturhistorie.

Årets omfattende utstillingsprogram, som var en arv fra de tidligere museene, er gjennomført uten forsinkelser. Publikum har altså ikke merket så mye til den indre turbulensen, snarere tvert imot: siden det ble fri entré i februar, har besøkstallet økt betydelig.

Pressedebatten rundt sammenslåingen og etableringen av det nye Nasjonalmuseet kom sent i gang, men var tidvis intensiv. Det var som om man plutselig innså at dette nå var en uunngåelig realitet. Diskusjonene og engasjementet rundt museet er en absolutt nødvendighet. Et nytt museum, med gyldighet for hele landet, kan ikke skapes isolert, det krever innspill og gjensvar fra vårt økende publikum. Det er også viktig å gjenopprette tilliten fra kunstnere og sponsorer, andre samarbeidspartnere og interessenter i projektet vårt.

Nasjonalmuseet er i en privilegert situasjon – mange vil virkelig at dette nye museet skal realiseres og bli så bra som mulig. Med et svært støttende departement og et entusiastisk styre, finnes det nå bare én vei framover. Den kompetansen og den erfaringen som nå er samlet i det nye museet er en garanti for at vi skal lykkes.

Sune Nordgren
Direktør



Avdelingens hovedoppgave er å bidra til Nasjonalmuseets totale samlinger forøkning, bevaring og tilgjengelighet. Avdelingen danner grunnlaget for museets kunstfaglige virksomhet og er en nasjonal kunnskapsbank for de visuelle kunstarter. Avdelingen utgjør en sentral del av Nasjonalmuseets servicefunksjon overfor allmennheten.

Nasjonalmuseet har overtatt ansvaret for samlingene fra Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet i Oslo og Arkitekturmuseet. Fra og med 2004 inngår alle verk som erverves i Nasjonalmuseets samlinger. Samlingene omfatter således kunst (maleri, skulptur, grafikk, tegning, foto, video og installasjoner), kunsthåndverk og design (tekstil, møbler, sølv, glass og keramikk) og arkitektarkiver.

Antall verk / grupper av verk* var ved utgangen av 2004 ca 160 500. (Nasjonalgalleriet ca 43 800; Museet for samtidskunst 4 730; Stiftelsen Kunstindustrimuseet i Oslo ca 34 671*; Stiftelsen Arkitekturmuseet ca 71 154; Nasjonalmuseet 417 verk og 200 prosjekter i arkitekturtegningsamlingen samt ca 5500 stk. arkitekturfoto og to modeller). Dertil kommer dokumentasjonsarkivsamlingen og biblioteksamlingen.

Avdelingen ble opprettet i 2004 med tre seksjoner og to team: Seksjon samlingsforvaltning, Seksjon dokumentasjon, hvorunder bibliotek-team og foto- og video-team, og Seksjon konservering. Avdelingsdirektør ble ansatt i begynnelsen av mars, ved utgangen av måneden var seksjonsledere og teamledere på plass. Ved årets slutt ble organisasjonen justert: Seksjon samlinger og dokumentasjon, hvori foto- og video-team, Seksjon konservering, Seksjon bibliotek. Fra årsskiftet er også Forskning tillagt avdelingen.

Avklaring av ansvarsforhold og etablering av nye rutiner innen avdelingen og i forhold til andre avdelinger og seksjoner i museet, har stått sentralt i beretningsåret. Likeledes samordning av de fire opprinnelige enhetenes samlinger og virksomheten knyttet til disse, herunder planlegging og delvis gjennomføring av flytteprosesser. Grunnet rehabilitering av Nasjonalgalleriet, forberedelse av nye basisutstillinger og ferdigstillelse av nytt bibliotek- og dokumentasjonscenter i Kristian Augusts gate 23 (innflytting 2005) har samlingenes tilgjengelighet vært noe redusert i 2004. Således ble gipsavstøpningene fra juni midlertidig magasinert, likeledes deler av biblioteket og dokumentasjonsarkivet. Etterslepet innen inventarisering, registrering og katalogisering samt digitalisering er til ulempe så vel for den interne virksomheten som for museets brukere. Utilstrekkelig magasinkapasitet og bemanning knyttet til magasinforvaltning har vært en stor belastning for avdelingen. Like fullt har museets utstrakte utlånsvirksomhet

vært opprettholdt. Likeledes den løpende betjening av ulike publikumstjenester. Avdelingen har videre bidratt i arbeidet med basisutstillingene og temporære utstillinger.

Avdelingens ansatte har deltatt på ulike internasjonale konferanser: ICOM Glass, Celje, Slovenia, ARLIS/ Norden, Göteborg, Nordisk BHA, Göteborg, Internasjonal arkivkongress, Wien, Internasjonalt registrarmøte, Wolfburg, Ledere av kobberstikk- og håndtegningsamlinger, Budapest, nordisk møte i NKF, Stockholm og ICAM, Venezia.

Avdelingen hadde ved årets slutt 29,7 årsverk.

3.1 Seksjon samlinger og dokumentasjon

Ved justeringen av organisasjonen ble oppgavene som var tillagt samlingsforvaltning og dokumentasjonsarkiv slått sammen. Den nye seksjonen har hovedansvar for å samle, bevare, generere kunnskap og formidle ulike typer dokumentasjon om samlingene, institusjonshistorien til Nasjonalmuseet og dets fire tidligere enheter, om kunst, arkitektur, kunsthåndverk og design og om kunstnere, arkitekter, kunsthåndverkere og designere. Seksjonen har videre ansvar for den systematiske ordningen og bearbeidelsen av samlingene og kunnskapen om dem. Seksjon samlinger og dokumentasjon omfatter også museets foto- og videoteam.

Forskningen utført i seksjonen har dels vært knyttet til samlingen, dels til utstillinger og dels til eksternt materiale.

3.1.1 Utlån og deposita

Museets utlån administreres av Seksjon samlinger og dokumentasjon, i nært samarbeid med Seksjon konservering. Til tross for stor aktivitet knyttet til museets egne utstillinger og byggevirkosmhet, har utlånsvirksomheten vært opprettholdt. I 2004 ble det lånt ut 440 verk til 66 utstillinger (191 verk til innenlandske og 249 til utstillinger i utlandet, se egen liste s. 13). Av større utlån kan nevnes 11 verk til "Edvard Munch: The Frieze of Life.", National Gallery of Victoria, Melbourne og 38 verk til "Portrett i Norge", Norsk Folkemuseum, Oslo. Særlig verdifulle lån følges av en kurér fra museet. I 2004 ble det foretatt 20 kurérriser, hvorav 18 av avdelingens ansatte.

Fra museets samlinger av kunst og kunsthåndverk/design er ca 1050 verk deponert i statlige bygg i inn- og utland og i museer.

3.1.2 Studiesal, publikumstjenester, bildebyrå

Studiesalen for tegning og grafikk har vært åpen hele beretningsåret. Foruten individuelle besøkende betjenes grupper med veiledning og undervisning. I 2004 hadde studiesalen 979 besøkende (inklusive grupper). Studiesalsveileder underviste 50 grupper.

Studiesalen for arkitektur har vært åpen hele året, og har tatt imot 35 personer.

Seksjonen betjener dessuten skriftlige og muntlige henvendelser fra publikum innen en rekke av museets kompetanse- og virkefelt. Omkring 1600 henvendelser ble besvart i løpet av fjoråret. Dertil kommer behandling av 247 søknader om eksporttillatelse.

Museets personale hjelper publikum med informasjon om verk i privat eie. Konsultasjonstjenesten betjente i 2004 125 ved Kunstindustrimuseet og 252 ved Nasjonalgalleriet. Ved Nasjonalgalleriet var tjenesten stengt tre måneder under ombyggingen.

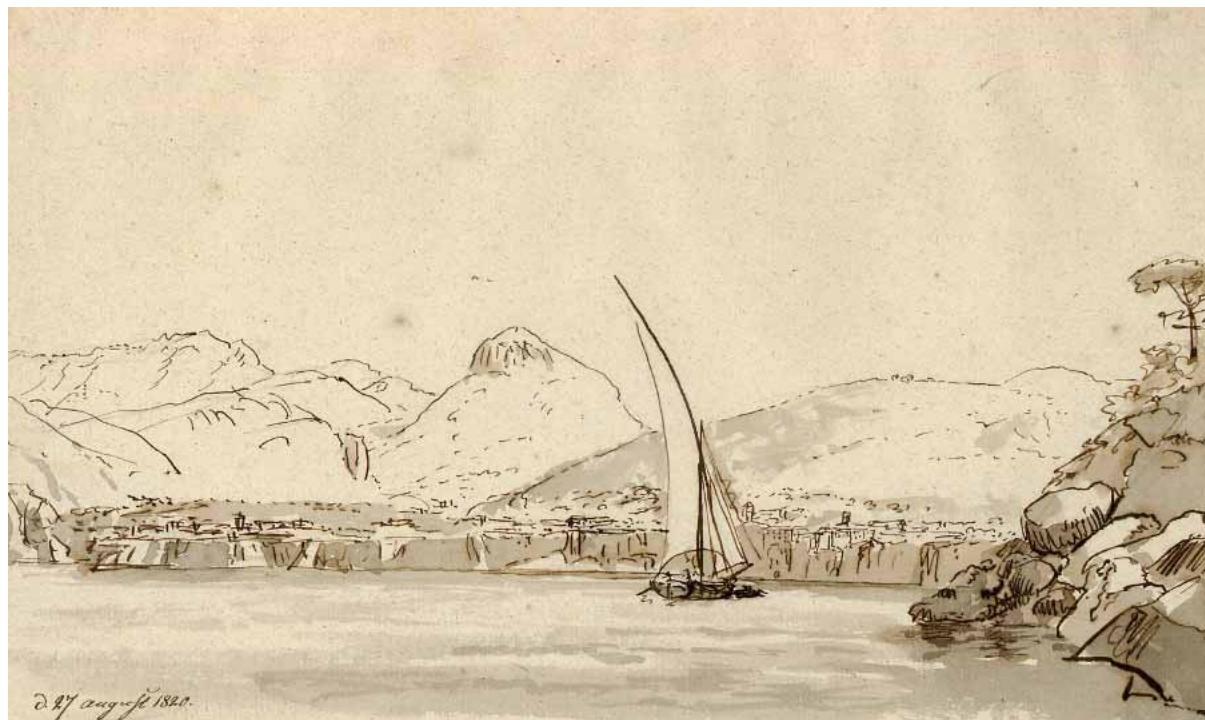
Bildebyråttjenesten selger fototjenester basert på museets fotoarkiver. Disse inneholder dokumentasjon av museets egne samlinger av kunst, kunsthåndverk og design, samt museets tidligere utstillinger; dertil kommer en stor fotosamling over norsk arkitektur samt av en rekke kunstverk i privat eie. I 2004 ble det inngått 480 avtaler om salg/leie av i alt ca 1250 fotografier. Arkifoto hadde åtte salg, i alt 268 fotografier.

3.1.3 Dokumentasjonsarkivet

Arkivet omfatter blant annet saksarkivene fra Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet og Arkitekturmuseet, dokumentasjon over Nasjonalmuseets samling og over kunstverk eiet av andre, biografisk dokumentasjon, forskerarkiver, kunstner- og arkitektarkiver, boksamlinger, plakatarbiv, klipparkiv og fotoarkiv, i tillegg til egenproduserte kataloger og årsberetninger. Bildebasen Arkifoto hadde i 2004 ca 7000 treff.

3.1.4 Foto- og video

Museets foto- og videoteam har ansvar for fotodokumentasjon av samlingene, samt utstillinger og spesielle begivenheter i museet. De leverer fotografisk materiale til interne



publikasjoner, i forbindelse med utlån og pressefoto. Det utføres fortløpende opptak av nyervervelser.

Ved etableringen av Nasjonalmuseet ble det avdekket store restanser innen fotodokumentasjon av samlingene, noe som førte til ekstra press på video- og fototeamet i 2004. Som ledd i satsingen på digitalisering ble fotoarkivar engasjert i 3,5 måneder. I tillegg til registrering ble bildedatabasen Arkifoto, Arkitekturmuseets portrettsamling og fotoutleie prioritert. Digitaliseringsprosjektet fortsetter i 2005.

3.1.5 Inventarisering, registrering og katalogisering

Seksjonen har hatt ansvaret for inventarisering av nyervervelsene. I tillegg er det foretatt inventarisering og registrering av restanser i samlingen og videreføring av magasinrevisjon.

J. C. Dahl (1788–1857), *Stranden ved Castellammare*, 1820, akvarell. Foto: Knut Øystein Nerdrum, Nasjonalmuseet

3.1.6 Restanseregistreringsprosjektet

Restanseregistreringsprosjektet fortsatte gjennom hele 2004, med to personer på engasjement.

Arbeidet var konsentrert om etterslep i Kunstindustrimuseets og Arkitekturmuseets samlinger. Til sammen ble omkring 7000 poster registrert. Etterslepet er fremdeles betydelig.

3.2 Seksjon konservering

Seksjonen har hovedansvar for Nasjonalmuseets arbeid med forebyggende konservering, konservering og restaurering av samlingene av kunst, arkitektur, kunsthåndverk og design, samt for forsvarlig oppbevaring av samlingene og for forvaltningen av museets magasiner. Seksjonen bistår andre museer og offentlige institusjoner i konserverings- og restaurerings spørsmål. Konservatorstaben har kompetanse innen maleri, tekstil og drakt og arbeider på papir. I 2004 inngikk også en konserveringstekniker med ansvar for montering og digitalisering av kunst på papir i staben.

Alle verk som skal stilles ut, og alle utlån fra museets samlinger, undersøkes og dokumenteres. Videre overvåkes pakking av utlån. Seksjonen deltar også i museets konsultasjonstjeneste. Større interne forflytninger i 2004 omfattet blant annet demontering, pakking og flytting av gipssamlingen fra Nasjonalgalleriet til Kværnerhallen.

I 2004 hadde Seksjon konservering ansvar for utstillingen *Vel bevart. Et innblikk i konservering av kunst*, vist i Nasjonalgalleriet.

Seksjonen forsker på konserveringsmaterialer og -metoder, samt på gjenstandenes materialer, teknikker og miljøfaktorer som kan påvirke samlingens tilstand. Seksjonen deltar også i tverrinstitusjonelle, nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer.

3.3 Seksjon bibliotek

Museets forskningsbibliotek ble i forbindelse med justeringen av avdelingens organisasjon ved utgangen av året etablert som egen seksjon. Forskningsbiblioteket skal danne grunnlag for museets egen virksomhet, ekstern kunstfaglig og vitenskapelig

virksomhet, samt yte service for alle kunst-, arkitektur- og designinteresserte. Bokbestanden er ca 107 500 bøker, vi abonnerer på 180 tidsskrifter og har 28 000 dias.

2004 har i vesentlig grad vært viet sammenslåingen av bibliotekene fra Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Arkitekturmuseet og Kunstindustrimuseet. Samordningsarbeidet har omfattet så vel boksamlingene som tidsskriftabonnementer, lysbildesamlinger og alle museets bytteforbindelser. På grunn av ombyggingen av Nasjonalgalleriet ble mesteparten av bibliotekets samling her magasinert. Lysbildesamlingen ble gjort tilgjengelig for publikum i Museet for samtidskunst. En sentral oppgave har vært å konvertere Museet for samtidskunsts boksamling til Tidemann samt å synkronisere klassifikasjonssystemet slik at samlingene fremstår enhetlige. Dette arbeidet er ikke avsluttet. En særlig oppgave er å skille ut Kunstindustrimuseets biblioteksamling fra Kunst- og Håndverksskolen / Kunstindustrimuseets fellesbibliotek. Dette arbeidet vil fortsette i 2005.

I løpet av året har det vært arbeidet mye med planleggingen av det nye biblioteklokalet i Kristian Augusts gate 23. De mange midlertidige løsninger gjennom året både for samlinger og personale, har ført til at biblioteket i svært begrenset grad har vært tilgjengelig for publikum.

3.4 Utlån 2004

I 2004 ble det i alt lånt ut 440 verk til i alt 66 utstillinger (191 verk til innenlandske og 249 til utstillinger i utlandet).

”MM 40 Munchmuseet 1963–2003”, Munchmuseet, Oslo 16.10.03–11.01.04:

Alfhild B. Johnsen: *Jørgen Sørensen. Etter Edvard Munch*, grafikk, NG.K&H.A.19325
Hans Holm: *Vår. Etter Edvard Munch*, grafikk, NG.K&H.A.19480

”12 unge norske”, Henie Onstad Kunstsenter, 05.01.04–30.04.04:

Kira Wager: *Mannerheimvn. 29 (1.4)*, maleri, MS-4687
Kira Wager: *Mannerheimvn. 29 (1.6)*, maleri, MS-4688
Kira Wager: *Mannerheimvn. 29 (1.5)*, maleri, MS-4689

”Theodor Kittelsen: Fra Lofoten til Eventyrland”, Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø 10.01.04–12.04.04:

Theodor Kittelsen: *Selvportrett*, tegning, NG.K&H.B.06932
Theodor Kittelsen: *Vasstroll*, tegning, NG.K&H.B.06898
Theodor Kittelsen: *En uværnsatt utenfor Skomvær fyr*, tegning, NG.K&H.B.00450
Theodor Kittelsen: *Trollfugl*, tegning, NG.K&H.B.06919
Theodor Kittelsen: *Skomvær fyr*, tegning, NG.K&H.B.00708
Theodor Kittelsen: *Oppe i Raftsundfjellene*, tegning, NG.K&H.B.00146
Theodor Kittelsen: *Tussen*, tegning, NG.K&H.B.06918
Theodor Kittelsen: *De syv søstre*, tegning, NG.K&H.B.00147
Theodor Kittelsen: *Et sjøtroll*, tegning, NG.K&H.B.06920
Theodor Kittelsen: *Nøkken*, tegning, NG.K&H.B.03202

Theodor Kittelsen: *Huldra*, tegning, NG.K&H.B.06921
Theodor Kittelsen: *Glede av barnene*, maleri, NG.M.02137
Theodor Kittelsen: *Vasstroll*, maleri, NG.M.01984
Theodor Kittelsen: *De tolv villender*, maleri, NG.M.00488
Theodor Kittelsen: *Nøkken*, maleri, NG.M.00863
Theodor Kittelsen: *”Jeg er saa sulten at det piber i Tarmene mine” sagde Skrubben*, maleri, NG.M.00549
Theodor Kittelsen: *Det steg saa tungt at jorden skalv*, maleri, NG.M.00550

”Brókvalin skó domen stande.”, Telemark Fylkesgalleri, Notodden 10.01.04–29.02.04:

Alf Rolfsen: *Gjennom ulendte trakter*, maleri, NG.M.02564
Aage Storstein: *Bibelske scener*, maleri, NG.M.01684-004
Aage Storstein: *Bibelske scener*, maleri, NG.M.01684-005
Henrik Sørensen: *Drømmen om den evige fred*, maleri, NG.M.01957

”Tone Vigeland. Smykker og skulpturer.”, Lillehammer kunstmuseum, 17.01.04–11.04.04:

Tone Vigeland: *Skulptur II*, skulptur, OK 2000-0167
Tone Vigeland: *Skulptur IV*, skulptur, MS-4382
Tone Vigeland: *Skulptur I*, skulptur, MS-4378

”Uroen og Begjæret. Surrealisme i Skandinavia 1930–1950”, Bergen Kunstmuseum, Bergen 30.01.04–28.03.04, Stenersenmuseet, Oslo 16.04.04–06.06.04, Göteborgs Konstmuseum, Gøteborg 23.06.04–03.10.04:

Bjarne Engebret: *Komposisjon*, maleri, NG.M.03872
Bjarne Engebret: *Komposisjon*, maleri, NG.M.02879
Karen Holtsmark: *Kafé Paris*, maleri, NG.M.04316
Karen Holtsmark: *Menneskene og vilkårene*, maleri, NG.M.04296
Karen Holtsmark: *Rustningskonjunktur*, maleri, NG.M.04315
Rolf Nesch: *Tenkeren*, skulptur, NG.S.01565
Bjarne Rise: *Komposisjon*, maleri, NG.M.04261
Sigurd Winge: *Adam og Eva flykter fra Telemark*, materialbilde, NG.M.03205

”Kåre Tvetter. Akvareller”, Galleriet Nes kulturhus, Årnes 07.02.04–22.02.04:

Kåre Tvetter: *Månenatt, Svalbard*, akvarell, NG.K&H.1998.0216
Kåre Tvetter: *Mot arktisk natt*, akvarell, NG.K&H.1998.0218
Kåre Tvetter: *Ved poetens hus*, akvarell, NG.K&H.1998.0219
Kåre Tvetter: *Arktisk månenatt*, maleri, MS-2852

”Olav Strømme. De siste årene”, Ålesund kunstforening, 08.02.04–07.03.04:

Olav Strømme: *Uten tittel*, ca. 1970, DEP72,
Olav Strømme: *Orientalen I*, 1975, MS-2816

”The Last Picture Show: Artists Using Photography, 1960–1982”, UCLA Hammer museum, 08.02.04–09.05.04:

Robert Smithson: *Monuments of Passaic*, fotografi, fotostatkopi, MS-3938

”Tendenser 2003”, Riksutstillinger, vandreutstilling 12.02.04–08.02.05:

Helene Kortner: *Passionato*, keramikk, OK 2003–0084

”In a Norwegian Wood”, Zacheta National Gallery of Contemporary Art, 13.02.04–28.03.04:

Fin Serck-Hansen: *Per Ole 10.10.58-05.04.97* (fra serien *Theme Aids*), fotografi, MS-4013
Fin Serck-Hansen: *Olav Andrew 19.09.67-01.02.96* (fra serien *Theme Aids*), fotografi, MS-4014
Fin Serck-Hansen: *Per Egil 09.05.60* (fra serien *Theme Aids*), fotografi, MS-4015
Fin Serck-Hansen: *Trine 25.07.64-10.09.93* (fra serien *Theme Aids*), fotografi, MS-4016
Mette Tronvoll: *Isortog unartog 6*, fotografi, MS-4213
Mette Tronvoll: *Isortog unartog 3*, fotografi, MS-4214
Vanessa Baird: *I Prefer Not*, akvarell, MS-4274
Torbjørn Rødland: *Hvitt vrak*, fotografi, MS-4158
Torbjørn Rødland: *In a Norwegian Landscape 1-6*, fotografi, MS-4690 – MS-4695
Torbjørn Rødland: *Nudist nr. 2*, fotografi, MS-4270
Torbjørn Rødland: *Nudist nr. 5*, fotografi, MS-4271
Torbjørn Rødland: *Nudist nr. 3*, fotografi, MS-4272
Torbjørn Rødland: *Nudist nr. 8*, fotografi, MS-4273
Torbjørn Sørensen: *En hilsen fra Jens, I*, maleri, MS-3971
Torbjørn Sørensen: *a*, maleri, MS-4243
Marte Aas: *Common Green*, fotografi, MS-4264
Marte Aas: *Common Green*, fotografi, MS-4265
Per Maning: *Maggie, left hand, right hand?*, fotografi, MS-4657 – MS-4661
Per Maning: *Now You See Me, Now You Don't*, video, MS-4647



Gustav Wentzel, *Et snekkerverksted*, 1881, olje på lerret. Foto: Knut Øystein Nerdrum, Nasjonalmuseet

Anne Katrine Dolven: *Portrait with cigarette*, video, MS-4464
 Bjarne Melgaard: *Chemical Diary*, installasjon, tegning, MS-4612
 Børre Larsen: *Tilgi meg*, skulptur, MS-3780
 Børre Larsen: *Solnedgang*, skulptur, MS-3781
 Vibeke Tandberg: *P 11 (Piker 11 år)*, fotografi, MS-4020
 Tor Magnus Lundebj: *Coming back in*, tegning, MS-4560
 Tor Magnus Lundebj: *No Guitars*, tegning, MS-4558
 Tor Magnus Lundebj: *Surfing on the Orange Fuse*, tegning, MS-4559
 Tor Magnus Lundebj: *Staring at the Future*, tegning, MS-4562
 Tor Magnus Lundebj: *Plugged in your Heart Forever*, tegning, MS-4561
 Tiril Schröder: *Domestic Bliss*, mixed media, MS-4585
 Jenny Rydhagen: *From the series Eccho*, fotografi, MS-3885 – MS-3889
 Sven Pahlsson: *Crash course*, video, MS-4437
 Knut Åsdam: *Notes towards a Dissipation of Desire*, video, MS-4465
 Mikkel McAlinden: *Under*, fotografi, MS-4031
 Mikkel McAlinden: *Sjakt*, fotografi, MS-4290
 Marius Mørch: *Diguisés*, video, MS-4532

“Boys and Girls”, Zacheta National Gallery of Contemporary Art, 16.02.04–04.04.04:
 Mette Hellenes: *Kebbelife*, video, MS-4377

“Turning Points: 20th Century British Sculpture”, British Council, Tehran Museum of Contemporary Art, 24. 02.04–16.03.04:
 Tony Cragg: *Mother’s Milk II*, skulptur, DEP85

“Falskt & Äkte”, Nationalmuseum, Stockholm 26.02.04–23.05.04:
 Vincent van Gogh, tilskrevet, *Portrett av van Gogh*, NG.M.00943

“Lars Sture”, Sarpsborg Kunstforening, 05.03.04–26.03.04:
 Alf Sture: *Stol*, OK 11413

“Christian Krohg og Skagen”, Skagens Museum, Skagen 18.03.04–06.06.04, Lillehammer Kunstmuseum, Lillehammer 19.06.04–12.09.04:
 Christian Krohg: *Garnbinderen*, maleri, NG.M.00722
 Christian Krohg: *En sovende mann*, maleri, NG.M.00966
 Christian Krohg: *Sovende barn*, maleri, NG.M.00665
 Christian Krohg: *Portrett av Niels Gaihede*, maleri, NG.M.04424
 Christian Krohg: *Portrett av Ane Gaihede*, maleri, NG.M.04425
 Christian Krohg: *Lille Gaihede*, maleri, NG.M.02343
 Christian Krohg: *Interiør fra Brøndums hotell*, maleri, NG.M.04385
 Christian Krohg: *Selvportrett*, maleri, NG.M.04220

“Mikkel McAlinden”, Bergen kunstmuseum, 01.04.04–20.06.04:
 Mikkel McAlinden: *Kendo Glass*, fotografi, MS-4729

Norske kunsthåndverkeres utstilling, Hetjens-Museum, Düsseldorf, 02.04.04–27.06.04:
 Jørgen Mo: *Rotary energy*, keramikk, OK 2003-0086

“Jørn Utzon”, Louisiana Kunstmuseum, 20.03.04–30.09.04:
 Jørn Utzon: *Stol*, 3 presentasjonstegninger, NAMT ako 007 a,b,c

“Surrealisme i Skandinavia”, Stenersenmuseet, 22.03.04–27.06.04:
 Henry Heerup: *Sten*, skulptur, MS-1850,
 Sonja Ferlov Mancoba: *Den lille nænnsomme*, skulptur, MS-3184,

“Munch og Bjørn Carlsen”, Munchmuseet, 5.04.04–31.06.04:
 Bjørn Carlsen: *Kadaveret suges*, maleri, MS-2287
 Bjørn Carlsen: *Søkende i død sebra*, maleri, DEP-33

“Åpningsutstilling Lysverket – Bergen kunstmuseum”, Bergen kunstmuseum, 01.05.04–01.05.05:
 Hilmar Fredriksen: *PP/Box*, video, MS-4665
 Hilmar Fredriksen: *AH-HA*, video, MS-4362

“Haugesund 150 år – kunstnerblikk på by, hjem og mennesker”, Haugesund Billedgalleri, Haugesund 09.05.04–08.08.04:
 Fredrik Kolstø: *Husvegg i Grez*, maleri, NG.M.02056
 Fredrik Kolstø: *Malerverksted*, maleri, NG.M.00815
 Fredrik Kolstø: *I snekkerverkstedet*, maleri, NG.M.01587

“Hidden Histories”, New Art Gallery, Walsall, England, 13.05.04–juni 04:
 Per Barclay: *Révérence (Arnaud)*, fotografi, MS-4569

“L’Europe des Vikings”, Abbaye Daoulas, Daoulas, 14.05.04–14.11.04:
 Peter Nicolai Arbo: *Valkyrien*, maleri, NG.M. 02406
 Peter Nicolai Arbo: *Gissur den gamle utfordrer hunnerne på kong Angatyr’s vegne*, maleri, NG.M. 04238

Marcus Grønvold: *Sittende krigere*, maleri, NG.M.04434

“Karl Isakson. Målaren 1878-1922”, Moderna Museet, Stockholm 15.05.04–29.08.04:
 Karl Isakson: *Modellstudie til “Sif”*, maleri, NG.M.01053
 Karl Isakson: *Nature morte med begonia*, maleri, NG.M.01054

“Sommeren med Thorvald Erichsen”, Stiftelsen Modums Blaafarveværk, Vikersund 22.05.04–26.09.04:
 Thorvald Erichsen: *Alléen ved Klones, Vågå*, maleri, NG.M. 02619
 Thorvald Erichsen: *Skogsinteriør*, maleri, NG.M.00688
 Thorvald Erichsen: *Interiør fra København*, maleri, NG.M.01115
 Thorvald Erichsen: *Naken mann og to kvinner*, maleri, NG.M.02583
 Thorvald Erichsen: *Sommerkjoler, Seljord*, maleri, NG.M.00887
 Thorvald Erichsen: *Ripsbusken*, maleri, NG.M.02864
 Thorvald Erichsen: *Ospetre, Brunkeberg*, maleri, NG.M.02330

“Per Ung – retrospektiv”, Vigelandmuseet, Oslo, 27.05.04–12.12.04:
 Per Ung: *Liggende gravid kvinne*, skulptur, MS-3130

“Norge – Russland. Naboer i 1000 år”, Norsk Folkemuseum, Oslo 02.06.04–01.11.04:
 Christian Skredsvig: *Kyre ho ligg i Myre*, tegning, NG.K&H.B.08248
 Christian Skredsvig: *Dyring dansen*, tegning, NG.K&H. B.08251
 Gerhard Munthe: *Døren i berget*, tegning, NG.K&H.B.08242
 Gerhard Munthe: *Friere*, akvarell, NG.K&H.B.08239
 Gerhard Munthe: *Trollebotn*, akvarell, NG.K&H.B.08235

Christian Krohg: *Frits Thaulow*, tegning, NG.K&H.A.II.1271
Christian Krohg: *Erik Werenskiold*, tegning, NG.K&H.A.II.1272
Christian Krohg: *Selvportrett*, tegning, NG.K&H.A.II.1267
Edvard Munch: *Sigbjørn Obstfelder*, grafikk, NG.K&H.A.19002

”Norge – Russland. Naboer gjennom 1000 år”, Norsk Folkemuseum, Oslo 02.06.04–31.10.04, Etnografisk Museum, St. Petersburg 07.04.05–30.06.05:
Gustav Gaudernack for David Andersen, Mokkaeserve, OK 8–1977
Torolf Prytz for Tostrup: *Tesil*, sukkerklype, teskjeer, OK 174–1993
Pavel Ovtsjinikov: *Kovsj*, OK 2930
Pavel Ovtsjinikov: *Vase*, OK 2930
Tostrup: *Bilderamme*, OK 10751
Tostrup: *Bukettholder*, OK 9298
Erik Werenskiold: *Dikteren Bjørnstjerne Bjørnson*, maleri, NG.M.03673
Erik Werenskiold: *Pianistinnen Erika Nissen*, maleri, NG.M.00463
Alfred Emil Andersen: *Forfatteren Knut Hamsun*, maleri, NG.M.01800
Christian Krohg: *Maleren Edvard Munch*, maleri, NG.M.02400
Hugo Lous Mohr: *Idealportrett av Fjodor Dostojevskij*, maleri, NG.M.04453

”Kaupanger i Skiringssal – Vikingenes by”, Historisk Museum, Oslo 03.06.04–06.03.05:
Johannes Flintoe: *Havnen i Skiringssal*, maleri, NG.M.00226

”Jakob Weidemann”, Nils Aas Kunstnerverksted, Inderøy 05.06.04–28.08.04:
Jakob Weidemann: *Fra Positano*, tegning, NG.K&H.1957.0026
Jakob Weidemann: *Blomstrende frukttre*, tegning, NG.K&H.1957.0028

Jakob Weidemann: *Abstrakt komposisjon*, tegning, NG.K&H.1957.0029
Jakob Weidemann: *Landskap*, tegning, NG.K&H.1957.0030
Jakob Weidemann: *Abstrakt komposisjon i blått og grønt*, tegning, NG.K&H.1957.0031
Jakob Weidemann: *Abstrakt komposisjon*, tegning, NG.K&H.1957.0032
Jakob Weidemann: *Akt*, tegning, NG.K&H.1957.0033
Jakob Weidemann: *Landskap*, tegning, NG.K&H.1957.0036
Jakob Weidemann: *Fra fjellet*, tegning, NG.K&H.1965.0040
Jakob Weidemann: *Mannshode*, tegning, NG.K&H.1998.0039
Jakob Weidemann: *En jomfrus onde drøm*, 1949, maleri, MS–02234
Jakob Weidemann: *Inntrykk fra naturen*, 1981–1982, maleri, MS–02869
Jakob Weidemann: *(Interiør)*, maleri, MS–02267
Jakob Weidemann: *Selvportrett*, maleri, MS–04351

”Wolkenbilder Die Entdeckung des Himmels”, Jenisch Haus, Hamburg 06.06.04–05.09.04, Alte Nationalgalerie, Berlin 24.09.04–30.01.05:
Knut Baade: *Skystudie*, maleri, NG.M.02657
Johan Christian Dahl: *Uværshimmel med solstråler*, maleri, NG.M.00426-031
Johan Christian Dahl: *Skystudie over Neustadts røde hustak*, maleri, NG.M.00426-041

”Wolkenbilder. Die Entdeckung des Himmels”, Altonaer Museum og Bucerius Kunst Forum, Hamburg 06.06.04–2.09.04, Alte Nationalgalerie, Berlin 24.09.04–30.01.05:
Caspar David Friedrich: *Mann med hund i landskap*, tegning, NG.K&H.B.16048

Caspar David Friedrich: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.16062
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.01620
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.01685
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.01740
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.01741
Johan Christian Dahl: *Skystudie med tårn*, tegning, NG.K&H.B.01781
Johan Christian Dahl: *Aften*, tegning, NG.K&H.B.01904
Johan Christian Dahl: *Skystudie med måneskinn*, tegning, NG.K&H.B.02232
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.02264
Johan Christian Dahl: *Skystudie*, tegning, NG.K&H.B.02298

”Wolkenbilder Die Entdeckung des Himmels”, Bucerius Kunst Forum, Hamburg 06.06.04–05.09.04, Alte Nationalgalerie, Berlin 24.09.04–30.01.05:
Johan Christian Dahl: *Fra Øresund*, maleri, NG.M.01061
Johan Christian Dahl: *Italiensk fjellandskap*, maleri, NG.M.01737
Johan Christian Dahl: *Stormskyer med regn*, maleri, NG.M.01733
Thomas Fearnley: *Balestrand ved Sognefjorden*, maleri, NG.M.01494

”Gérard David y el paisaje flamenco”, Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid 10.06.04–22.08.04:
Gérard David: *Madonna med barnet*, maleri, NG.M.01385

”Seurat and the making of “La Grande Jatte”, The Art Institute of Chicago, Chicago 16.06.04–19.09.04:
Claude Monet: *Vår ved Seinens bredd*, maleri, NG.M.01290

”Leis Schjelderup”, Baroniet Rosendal, Rosendal 18.06.04–12.09.04:
Leis Schjelderup: *Sittende kvinne*, maleri, NG.M.04160

”Frans Widerberg – retrospektiv”, Trondheim kunstmuseum, 20.06.04–19.09.04:
Frans Widerberg: *Aasa*, maleri, MS–00423
Frans Widerberg: *Landsby – svever*, maleri, MS–417
Frans Widerberg: *Mann og gule trær*, maleri, MS–2875
Frans Widerberg: *Rytteren*, maleri, MS–02879
Frans Widerberg: *Selvportrett*, maleri, MS–2880
Frans Widerberg: *Staffeli i landskap*, maleri, MS–1800

”Oron och begäret. Surrealismen i Skandinavien 1930–1950”, Göteborg konstmuseum, 23.06.04–03.10.04:
Henry Heerup: *Sten (Uten tittel)*, skulptur, MS–1850
Sonja Ferlov Mancoba: *Den lille nænnsomme*, skulptur, MS–3184

”Lofotens malere”, Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø 26.06.04–10.10.04:
Gunnar Berg: *Båter og naust*, tegning, NG.K&H.1957.0128
Gunnar Berg: *Havn og båter*, tegning, NG.K&H.1957.0129
Johan Nielssen: *Fire sjøfugler*, tegning, NG.K&H.B.07341
Johan Nielssen: *Et blad av liber veritatis*, tegning, NG.K&H.B.07340
Adelsteen Normann: *Digermulen*, tegning, NG.K&H.1997.1225
Otto Sinding: *Reine i Lofoten*, tegning, NG.K&H.B.05919
Gunnar Berg: *Fra Vaterfjorden*, maleri, NG.M.00523
Johan Nielssen: *Skjærgård*, maleri, NG.M.00651



Annette Messager, *Korset (La Croix), Les Restes series*, 1998–99, installasjon.
Foto: Børre Høstland, Nasjonalmuseet.
© Annette Messager/BONO 2005



Leif Gabrielsen, *Ingierstrand II*, 1985, fotografi. Foto: Børre Høstland, Nasjonalmuseet

Johan Nielssen: *Tarebrenning*, maleri, NG.M.01001
Norman Adelsten: *Fiskevær*, maleri, NG.M.04360

“Artist’s Favorites”, Institute of Contemporary Arts, London, 23.07.04–05.09.04:

Gary Hill: *Wall Piece*, videoinstallasjon, MS–4531-2001

“Omtankens arkitektur. Wenche Selmer”, Moss by- og industri-museum, 11.08.04–13.10.04:

Wenche Selmer: *Beitesholmen*, fem arbeidstegninger, NAMT wse.

“Minneutstilling Willy Midelfart 1904-2004”, Galleri Albin Upp, Oslo 28.08.04–19.09.04:

Willy Midelfart: *På gaten i Berlin*, NG.M.03868

Willy Midelfart: *Politiet angriper*, NG.M.01683

“Turner og tidens natursyn”, Statens Museum for Kunst, København 04.09.04–09.01.05:

Johan Christian Dahl: *Utsikt fra Pimonte*, maleri, NG.M.00766

Johan Christian Dahl: *Aftenstemning med rødlige skyer*, maleri, NG.M.00426-008

Johan Christian Dahl: *Uværshimmel over popler ved Elben*, maleri, NG.M.01530

Thomas Fearnley: *Skoginterior med krusifiks*, maleri, NG.M.00455a

Thomas Fearnley: *Kirken i Patterdale*, maleri, NG.M.01753

Peder Balke: *Fyr på den norske kyst*, maleri, NG.M.01320

John Constable: *Disig morgen, Hampstead Heath*, maleri, NG.M.03575

“Camille Norment & Knut Åsdam”, Bildmuseet Umeå, 05.09.04–27.10.04:

Camille Norment: *Driftglass*, installasjon, NMK.2004.337

“Norge og Danmark – Fra Kongens Folk til Folkets Konge”, Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, Hillerød, 10.09.04–02.01.05:

Johan Christian Clausen Dahl: *Fra Isdalen ved Svartediket nær Bergen*, maleri, NG.M.01906,

“The Flower as Image – From van Gogh to Jeff Koons”, Louisiana, København 10.09.04–23.01.05, Fondation Beyeler, Basel 27.02.05–22.05.05:

Paul Gauguin: *Blomsterkurv*, maleri, NG.M.00770

“Robert Smithson”, MOCA, Los Angeles, Geffen Contemporary, 12.09.04–13.12.04:

Robert Smithson: *Monuments of Passaic*, fotografi, fotostatkopi, MS–3938

Robert Smithson: *Stills from the Spiral Jetty Film*, fotografi, fotografi, MS–3939

Robert Smithson: *Enantimorphic Chambers*, skulptur, DEP109

“Nils Kreuger 1858–1930”, Prins Eugens Waldermarsudde, Stockholm 17.09.04–09.01.05:

Nils Kreuger: *Et øk*, maleri, NG.M.00493a

Nils Kreuger: *En gul hest*, maleri, NG.M.00493d

“Cézanne. Aufbruch in die Moderne”, Museum Folkwang, Essen 18.09.04–16.01.05:

Paul Cézanne: *Nature Morte*, NG.M.00942

“Marianne Bratteli – retrospektiv”, Norske Grafikere, 25.09.04–17.10.04:

Marianne Bratteli: *Kaptein Krok*, grafikk, MS–2285

“Degas. Classico e moderno”, Complesso del Vittoriano, Roma 01.10.04–06.02.05:

Edgar Degas: *Dame med hund*, maleri, NG.M.01170

“Svein Johansen. Vinterreise.”, Lillehammer kunstmuseum, 2.10.04–02.01.05:

Svein Johansen: *Vinterreise XVII*, maleri, MS–02625

Svein Johansen: *Vinterreise XXI*, maleri, MS–126

Svein Johansen: *Vinterreise VI*, maleri, MS–2624

“Il Cubismo. Rivoluzione e tradizione”, Palazzo dei Diamanti, Ferrara 03.10.04–09.01.05:

Pablo Picasso: *Gitaren*, maleri, NG.M.01259

“Edvard Munch: The Frieze of Life”, National Gallery of Victoria, Melbourne 13.10.04–12.01.05:

Edvard Munch: *Selvportrett med sigarett*, maleri, NG.M.00470

Edvard Munch: *Badende mann*, maleri, NG.M.01699

Edvard Munch: *Måneskinn*, maleri, NG.M.02815

Munch Edvard: *Vinter*, maleri, NG.M.00570

Edvard Munch: *Malerinnen Aase Nørregaard*, maleri, NG.M.01793

Edvard Munch: *Pikene på bryggen*, maleri, NG.M.00844

Edvard Munch: *Franskmannen*, maleri, NG.M.00811

Edvard Munch: *Fru Ragnhild Bäckström*, maleri, NG.M.02814

Munch Edvard: *Fru Schwarz*, maleri, NG.M.02817

“Drömmen om Italien. Nordiska resenärer i Södern 1750–1870”, Nationalmuseum, Stockholm 14.10.04–16.01.05:

Johan Christian Clausen Dahl: *Vannfall i Tivoli*, maleri, NG.M.04472

Johan Christian Clausen Dahl: *Villa Malta, Roma*, maleri, NG.M.02270

Johan Christian Clausen Dahl: *Napoligolfen med Vesuv*, maleri, NG.M.00426-028

Thomas Fearnley: *En skypumpe over Napoligolfen*, maleri, NG.M.00502

Thomas Fearnley: *Maleren og gutten*, maleri, NG.M.01750

Jørgen Roed: *Klosteret San Lorenzo fuori le mura i Roma*, maleri, NG.M.02482

Johan Christian Dahl: *Kasernen ved Pizzofalcone*, maleri, NG.M.00773

“Roma”, Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø 23.10.04–02.01.05:

Giovanni Battista Piranesi: *Titus-buen*, grafikk, NG.K&H. A.11268

Giovanni Battista Piranesi: *Drusus-buen*, grafikk, NG.K&H. A.11269

Giovanni Battista Piranesi: *Levningene av Amphitheatrum Castrense*, grafikk, NG.K&H.1966.0147

Giovanni Battista Piranesi: *Interior fra Pantheon*, grafikk, NG.K&H.1966.0150

Giovanni Battista Piranesi: *Levningene av M. Aemilius Lepidus’ og P. Aemilius Paulus’ porticus*, grafikk, NG.K&H.1966.0154

Giovanni Battista Piranesi: *Levningene av Castor og Pollux-templet*, grafikk, NG.K&H.1966.0165

Giovanni Battista Piranesi: *Levningene av Neros Domus Aurea*, grafikk, NG.K&H.1966.0166

Giovanni Battista Piranesi: *Buene som ledet Acqua Claudia-akvedukten fra Monte Celio til Palatinen*, grafikk, NG.K&H.1966.0167

Giovanni Battista Piranesi: *Campo Vaccino*, grafikk, NG.K&H.A.12601

Giovanni Battista Piranesi:
*Levingene av to triklinier
i Domus Aurea*, grafikk,
NG.K&H.1964.0036

**“Caspar David Friedrich’s
Watzmann”, Alte Nationalgalerie,
Berlin 29.10.04–30.01.05:**

August Heinrich: *Fjellet
Watzmann ved Salzburg*, tegning,
NG.K&H.B.15644

Carl Gustav Carus: *Isbre ved
Chamonix*, tegning, NG.K&H.
B.15966

**“Jon Gundersen – Ting”,
Stenersenmuseet, 06.11.04
– 16.01.05:**

Jon Gundersen: *Interiør med
imperativt mandat*, 1984,
assemblage, MS–2213

Jon Gundersen: *Formiddag,
den vidunderlige lampen*, 1981,
assemblage, MS–2226

Jon Gundersen: *Kalven*,
assemblage, MS–2227

Jon Gundersen: *Redet*,
assemblage, MS–476

**“Portrett i Norge”, Norsk
Folkemuseum, Oslo 18.11.04–
04.04.05:**

Jean Heiberg: *Selvportrett ved
staffeliet*, maleri, NG.M.03392

Agnes Hiorth: *Selvportrett*,
maleri, NG.M.03348

M. Blumenthal: *Elisabeth
G Gyldenkrantz*, maleri,
NG.M.03334

Jacob Munch: *Ole Zeuthen Ring*,
maleri, NG.M.03690

Jacob Munch: *Gesina Ø Ring*,
maleri, NG.M.03689

Christian Krohg: *Lucy Parr
Egeberg*, maleri, NG.M.02830

Asta Nørregård: *Martine C Hjort*,
maleri, NG.M.03581

HCF Hosenfelder: *James Collett*,
maleri, NG.M.02909

Adolph Tidemand: *Sella
Larsdatter Vikør*, maleri,
NG.M.00302-073

Erik Werenskiold: *Dagfinn,
kunstnerens sønn*, maleri,
NG.M.00534

Hans Heyerdahl: *Søstrene Marthe
og Karen Gjermundsen*, maleri,
NG.M.00353

Mathias Stoltenberg: *Gutt med
såpeboble*, maleri, NG.M.04420

Mathias Stoltenberg: *Caroline
Steen*, maleri, NG.M.01919

Harriet Backer: *Malerinnen Kitty
L Kielland*, maleri, NG.M.01688

Eilif Peterssen: *Malerinnen Kitty
L Kielland*, maleri, NG.M.01520

Nils Gude: *Maleren prof Hans
Gude*, maleri, NG.M.00397

Thorvald Erichsen: *Maleren Oluf
Wold-Torne og Alfred Hauge*,
maleri, NG.M.01116

Karl Jensen-Hjell: *Ved vinduet*,
maleri, NG.M.01703

Christian Krohg: *Oda*, maleri,
NG.M.02147

Kalle Løchen: *Cecilie Th Krog*,
maleri, NG.M.01511

Thorvald Erichsen: *Ragnhild
Hvalstad*, maleri, NG.M.02847

Kristofer Sinding-Larsen:
Kunstnerens søster Magna,

maleri, NG.M.01475

Christian Krohg: *Statsminister
Johan Sverdrup*, maleri,
NG.M.01820

Per Krohg: *Fred, kunstneren med
sin familie*, maleri, NG.M.01998

Erling Enger: *Familien,
kunstnerens hustru og barn*,
maleri, NG.M.02155

Else Christie Kielland:

*Komponisten (David Monrad
Johansen)*, maleri, NG.M.03064

Erik Werenskiold: *Maleren Eilif
Peterssen*, maleri, NG.M.01547

Oda Krohg: *Forfatteren Rota
Margrethe Vullum*, maleri,
NG.M.03653

Joseph Grimeland: *Odd Nedrum*,
skulptur, NG.S.01494

Gustav Vigeland: *Asta Hansteen*,
skulptur, NG.S.01640

Arild Kristo: *Portrettegneren på
Montmartre*, fotografi, MS–4115

Arild Kristo: *Ungt par beundrer
kunstmaler*, fotografi, MS–4133

Mette Tronvoll: *Markus
Kiersztan, Petra Langhammer
(fra serien Couples)*, fotografi,
MS–3921

Mette Tronvoll: *Eline Mugaas,
John Minh Nguyen (fra serien
Couples)*, fotografi, MS–3920

Ludvig Eikaas: *Jeg*, grafikk, MS-
3802

Gunnar Torvund: *Olav H. Hauge*,
skulptur, MS–1176

Nils Aas: *Kongen*, skulptur,
MS–3303

Gustav Vigeland: *Hans Dedekam*,
skulptur, OK–11148

**“Gli Impressionisti e la Neve. La
Francia e l’Europa”, Palazzina
per Promotrice delle Belle Arti,
Parco del Valentino, Torino
27.11.04–15.05.05:**

Jørgen Sørensen: *Vinter*, maleri,
NG.M.00676

Frederik Collett: *Ved Mesnas
utløp*, maleri, NG.M.00634

Fredrik Collett: *Nysne*, maleri,
NG.M.00415

Frits Thaulow: *Vinter*, maleri,
NG.M.03175

Edvard Munch: *Hvit natt*, maleri,
NG.M.00581

**“From Cubism to Concretism”,
Pori Art Museum, 01.12.04–
januar 2005:**

Odd Tandberg: *Uten tittel*, 1957,
maleri, MS–2032

Odd Tandberg: *Skisse*, maleri,
MS–2050

Odd Tandberg: *Skisse*, maleri,
MS–2049

Gunnar S. Gundersen:
Komposisjon, 1958, maleri,
MS–4143

Halvdan Ljøsne: *Liten ekspresjon*,
1953, maleri, MS–4049

Ludvig Eikaas: *Komposisjon*,
1949, maleri, MS–2551

Oddmund Kristiansen: *Bliksvär*,
1961, maleri, MS–3996

**“Faces in the Crowd”,
Whitechapel Art Gallery,
London, 03.12.04–28.02.05,
Museo d’Arte Contemporanea,
Castello di Rivoli, 04.04.05–
10.07.05:**

Edvard Munch: *Dagen derpå*,
maleri, NG.M.00808

**“Turning Points: 20th Century
British Sculpture”, British
Council, National Museum of Art
of Romania, 15. 12.04–31.03.05:**
Tony Cragg: *Mother’s Milk II*,
skulptur, DEP85

**“The Arts and Crafts Movement
in Europe and America, 1880–
1920”, vandreutstilling USA
(med start Los Angeles County
Museum), 19.12.04–15.01.06:**
David Andersen: Kanne, sølv, OK
6578.

Museets innkjøpskomité har i 2004 bestått av Nils Messel (leder), Randi Gaustad, Øystein Ustvedt, Birgitte Sauge og Karin Hellandsjø, samt Randi Godø (sekretær). Det ble i alt ervervet 417 verk.

NMK.2004.0001-0020, Rolf Nesch, Forarbeider til *St. Sebastian*, Tegning
 NMK.2004.0021, Per Elvestuen, *Sune Nordgren*, Tegning
 NMK.2004.0022, Lul Krag, *Hage med frukttrær*, Tegning
 NMK.2004.0023-0024, Lul Krag, *Kystlandskap*, Tegning
 NMK.2004.0025, Lul Krag, *Fra Lofthus i Ullensvang*, Tegning
 NMK.2004.0026, Emanuel Vigeland, *Pike i apotek*, Tegning
 NMK.2004.0027-0031, Emanuel Vigeland, *Elskende par*, Tegning
 NMK.2004.0032-0189, Roar Matheson Bye, To skissebøker, Tegning
 NMK.2004.0190, 0191, 0192, Arne Haavardsholm Malmedal, *Papir på bord*, Tegning (gave fra kunstneren)
 NMK.2004.0193, Vibeke Tandberg, *Undo # 4*, Fotografi
 NMK.2004.0194, Vibeke Tandberg, *Undo # 7*, Fotografi
 NMK.2004.0195, Mette Tronvoll, *MN 001 Familien Purew, Otschir og Luwsansharaw*, Fotografi
 NMK.2004.0196, Mette Tronvoll, *MN 014 Urangetel*, Fotografi
 NMK.2004.0197, Mette Tronvoll, *MN 012 Terelj*, Fotografi
 NMK.2004.0198, Anna-Eva Bergman, *Komposisjon*, Maleri
 NMK.2004.0199, Per Inge Bjørlo, *Familien*, Maleri
 NMK.2004.0200, Arne & Carlos, Antrekk, Tekstil
 NMK.2004.0201, Ukjent designer, Kjole, Tekstil (Gave fra Liv Tveito)
 NMK.2004.0202, Ukjent kunstner, *Torvslaget*, Grafikk
 NMK.2004.0203, Johan Fredrik Michelet, *Gule aktrytmer*, Maleri

NMK.2004.0204, Odd Tandberg, *Sittende kvinneakt*, Maleri
 NMK.2004.0205, Olav Strømme, *Liljer*, Maleri
 NMK.2004.0206, André Wallenborg, Veske, til kvinne, Tekstil
 NMK.2004.0207, André Wallenborg, Veske, til kvinne, Tekstil
 NMK.2004.0208, Kjell Torheim, *Aftenkjole*, Tekstil (Gave fra Kjell Torheim)
 NMK.2004.0209, Kjell Torheim/Kiss Markowic, Drakt, Tekstil (Gave fra Kjell Torheim)
 NMK.2004.0210, Thorbjørn Feyling, *Likørsett*, Keramikk
 NMK.2004.0211, Simon Gate, Vase, Glass
 NMK.2004.0212, Simon Gate, Bolle, Glass
 NMK.2004.0213, Peter Behrens, *Tallerken*, Keramikk
 NMK.2004.0214, Henry van der Velde, *Tallerken*, Keramikk
 NMK.2004.0215, Raymond Loewy (ant.), *Smørdåse*, Keramikk
 NMK.2004.0216, Theodor Bogler, *Krukke*, Keramikk
 NMK.2004.0217-0218, Kari Ulleberg, *Karaffel*, Glass
 NMK.2004.0219, Nora Gulbrandsen, *Vase*, Keramikk
 NMK.2004.0220, Nora Gulbrandsen, *Kaffeservise*, Keramikk
 NMK.2004.0221, Nora Gulbrandsen, *Gulvvase*, Keramikk
 NMK.2004.0222, Nora Gulbrandsen, *Konfektiskål*, Keramikk
 NMK.2004.0223, Nora Gulbrandsen, *Vase*, Keramikk

NMK.2004.0224-0225, Nora Gulbrandsen, *Vase*, Keramikk
 NMK.2004.0226, Nora Gulbrandsen, *Kaffekanne*, Keramikk
 NMK.2004.0227, Nora Gulbrandsen, *Kaffeservise*, Keramikk
 NMK.2004.0228, Nora Gulbrandsen, *Teservise*, Keramikk
 NMK.2004.0229, Nora Gulbrandsen, *Tekopp*, Keramikk
 NMK.2004.0230-0232, Nora Gulbrandsen, *Fat*, Keramikk
 NMK.2004.0233, Nora Gulbrandsen, *Asjett*, Keramikk
 NMK.2004.0234, Bjørn Engø, *Fat*, Metall
 NMK.2004.0235, Christian Fjerdingsstad, *Sausenebb med skje*, Metall
 NMK.2004.0236, Kay Fisker, *Mugge*, Metall
 NMK.2004.0237-0274, Gunnar Berg, *Skissebok*, Tegning
 NMK.2004.0275-0281, Bjørn Willy Mortensen, *Ulvetemmeren kommer*, Tegning
 NMK.2004.0282, Olga Chernysheva, *Poezd (Toget)*, video/dvd
 NMK.2004.0283-0286, Leif Gabrielsen, *Ingierstrand I, II, IV, VI*, Fra serien "Ungdom og familie", Fotografi
 NMK.2004.0287, Mona Strand, *Hatt*, Tekstil
 NMK.2004.0288, Kathrine Pedersen/Ulla Chauton, *Støvel*
 NMK.2004.0289, Kathrine Pedersen/Ulla Chauton, *Tresko*
 NMK.2004.0290, Kathrine Pedersen/Ulla Chauton, *Step-in sko*
 NMK.2004.0291, Henrikke Aunaas, *Kjole*, Tekstil
 NMK.2004.0292, Mari Slaattelid, *Solitær*, Fotografi
 NMK.2004.0293, Porsgrund Porselen, *Barneservise (Rødhette)*, Keramikk (Gave fra Rande Foss)

NMK.2004.0294, Hanne Heuch, *Bolle*, Keramikk
 NMK.2004.0295, Vidar Koksvik, *Krukke med lodd*, Glass
 NMK.2004.0296, Karen Klim, *Sanger i hvit*, Glass
 NMK.2004.0297, Russel Wright, *Brødbeholder*, Metall/tre
 NMK.2004.0298, Erich Diekmann, *Stol*, Tre
 NMK.2004.0299, Gio Ponti, *Lysetake*, Metall
 NMK.2004.0300-0301, Sverre Pettersen, *Bolle*, Modell Jotun, Glass (Gave fra Steen Ory Bendtzen)
 NMK.2004.0302, Sverre Pettersen, *Bolle*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0303, Sverre Pettersen, *Stettefat*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0304, Sverre Pettersen, *Osteklokke*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0305, Edla Freij, *Vase Oase*, Glass
 NMK.2004.0306, Sverre Pettersen, *Asjett*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0307, Ståle Kyllingstad, *Vinglass*, Modell Ely, Glass
 NMK.2004.0308, Tias Eckhoff, *Kaffekopper*, Modell Riflete, Keramikk
 NMK.2004.0309, Konrad Galaaen, *Kaffekopp*, Modell Spire, Keramikk
 NMK.2004.0310, Eystein Sandnes, *Kaffekanne*, Modell Contrast, Keramikk
 NMK.2004.0311, Oleg Kulik, *Red Square*, Fotografi
 NMK.2004.0312, Natalya Pershina-Yakimanskaya, *(Tsaplya)*, *Love and Revolution*, Installasjon
 NMK.2004.0313, Olga Egorova, *(Gluklya)*, *Love and Revolution*, Installasjon

NMK.2004.0314, Natalaya Pershina-Yakimanskaya (Tsaplya), *Love and Revolution*, Tekstil
 NMK.2004.0315-0317, Theodor Kittelsen, *Tekster til Jomfruland*, Tegning
 NMK.2004.0318, Yang Zhenzhong, *922 Rice Corns*, video/dvd
 NMK.2004.0319, Elsa & Paul Hughes, *Armbånd*, Metall
 NMK.2004.0320, Elsa & Paul Hughes, *Ring*, Metall
 NMK.2004.0321-0322, Eero Aarnio, *Lampe Dubble Bubble*, Mod.mat.
 NMK.2004.0323, Eero Aarnio, *Bord Parabola*, Mod.mat.
 NMK.2004.0324, Jan Kolstad, *Skog*, Grafikk
 NMK.2004.0325, Rune Johansen, *Fra Varanger I*, Fotografi
 NMK.2004.0326, Rune Johansen, *En severdighet*, Fotografi
 NMK.2004.0327, Rune Johansen, *Et blått hus*, Fotografi
 NMK.2004.0328-0329, Veslemøy Sparre Jansen, *Glimt fra en historie I og II*, Tegning
 NMK.2004.0330, Sverre Pettersen, *Vase*, Glass
 NMK.2004.0331, Sverre Pettersen, *Karaffel*, Glass
 NMK.2004.0332, Sverre Pettersen, *Monogram*, Vinglass, Glass
 NMK.2004.0333, Axel E. Bomann, *Vase*, Glass
 NMK.2004.0334, Kaare Berven Fjeldsaa, *Bolle*
 NMK.2004.0335, Th. Holmboe/Porsgrund, *Vase med dekor*
 NMK.2004.0336, Tone Vigeland, *Cocktailpinner*
 NMK.2004.0337, Camille Norment, *Driftglass*, Installasjon
 NMK.2004.0338, Mario Merz, *Spostamenti della terra e della luna su un asse*, Installasjon
 NMK.2004.0339, Willy Johansson, *Bolle*, *Multe*, Glass

NMK.2004.0340, Gustav Wentzel, *Et snekkerverksted*, Maleri
 NMK.2004.0341, Annette Messenger, *Korset (La Croix)*, Installasjon
 NMK.2004.0342, Tone Vigeland, *Skulptur III*, Skulptur
 NMK.2004.0343, Marianne Bratteli, *Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht*
 NMK.2004.0344, Ingun Bøhn, *Vender seg bort fra lyset*, Tegning
 NMK.2004.0345, Kåre Kivijärvi, *Bhaktapur en gate*, Fotografi
 NMK.2004.0346, Georg Debreczeny, *Byste*, Skulptur
 NMK.2004.0347, Edla Freij, *Lysetaker Modell Oase*, Glass
 NMK.2004.0348, Willy Johansson, *Dåse*, Modell April, Glass
 NMK.2004.0349, Sverre Pettersen, *Drikkeglass*, Glass
 NMK.2004.0350, Sverre Pettersen, *Mugge*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0351, Sverre Pettersen, *Osteklokke*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0352-0353, Sverre Pettersen, *Bolle*, Modell Jotun, Glass
 NMK.2004.0354-0357, Sverre Pettersen, *Bolle*, Modell Sola, Glass
 NMK.2004.0358-0359, Hadeland Glassverk, *Bolle*, Modell Siljan, Glass
 NMK.2004.0360, Irene Nordli, *Ring*, Keramikk
 NMK.2004.0361, Bjørn Sigurd Østern, *Lysestake*, Metall
 NMK.2004.0362, Karl Jørgen Otterren/David Calder, *Kaffekanne*, Metall
 NMK.2004.0363, Hans Flygenring, *Terrin*, Keramikk (Gave fra Lauritz Dørenfeldt)
 NMK.2004.0364, W. D. Teague/J. Michigan, *Radio*, Sparton Bluebird
 NMK.2004.0365, Josef Kussius, *Stol*



NMK.2004.0366, Birger Dahl, *Bordlampe*
 NMK.2004.0367, Eli Hovdenak, *Nedtur*, Grafikk (NFJGK)
 NMK.2004.0368, Giske Sigmundstad, *Reisen*, Grafikk (NFJGK)
 NMK.2004.0369, Dag Thoresen, *Forsoning*, Grafikk (NFJGK)
 NMK.2004.0370-0372, Vidar Koksvik, *Assosiativ loddrett og vannrett*, Tegning
 NMK.2004.0373, Øivind Torseter, *Hello... Midstream Row*, Tegning
 NMK.2004.0374, Kristin Evensen, *Uten tittel*, Tegning
 NMK.2004.0375, Henrik Sørensen, *Bøverdalen*, Maleri
 NMK.2004.0376, Ove Harder
 Finseth, *Aftenkjole*
 NMK.2004.0377, Ove Harder

Finseth/Vibeke Barbo, *Aftenkjole med støvler*
 NMK.2004.0378, Per Inge Bjørlo, *Tvilens perspektiv*, Installasjon
 NMK.2004.0379, Thorbjørn Afdal, *Stol*
 NMK.2004.0380, Dan Wolgers, *Fingerring*
 NMK.2004.0381, Anne Katrine Dolven, *Moving Mountain*, 2004, video/dvd
 NMK.2004.0382-0388, Nils-Ole Lund, *Collage*, Tegning
 NMK.2004.0389, Ørnulf Opdahl, *Utsikt ovenfra*, Maleri
 NMK.2004.0390, Produsent Steen & Strøm, *Stålrørstol*
 NMK.2004.0391, Sofie Berntsen, *Surf 3*, (maleri + tegning)
 NMK.2004.0392, Tom Sandberg, *Uten tittel*, Fotografi

Mario Merz, *Forskyvninger av jorden og månen på en akse*, 2002, installasjon. Foto: Morten Thorkildsen, Nasjonalmuseet



Kåre Kivijärvi, *Bhaktapur en gate*, 1964 (1991), fotografi. Foto: Børre Høstland, Nasjonalmuseet

NMK.2004.0393, Jakob Weidemann, *Figurstudier*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0394, Jakob Weidemann, *Paris*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0395, Jakob Weidemann, *Fra Italia*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0396, Jakob Weidemann, *Gul blomst*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0397, Jakob Weidemann, *Gammel skog*, Maleri (Gave fra Anne Weidemann)

NMK.2004.0398, Jakob Weidemann, *Kvinnen og huset*, Maleri (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0399, Jakob Weidemann, *Klovner*, Maleri (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0400, Jakob Weidemann, *Iris*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0401, Jakob Weidemann, *Ukjent tittel*, Tegning (Gave fra Anne Weidemann)
 NMK.2004.0402, Mette Tronvoll, *MN 050 Ger*, Fotografi

NMK.2004.0403, Mette Tronvoll, *MN 066 Ger*, Fotografi
 NMK.2004.0404, Tor Hvamen, Mugge, Keramikk
 NMK.2004.0405, Torbjørn Kvasbø, Kisteform, Keramikk
 NMK.2004.0406, Arne Malmedal, *Pakke med fyrstikker*, Grafikk
 NMK.2004.0407, 0408, 0409,0410, Johan Verde, Service. Serien Spir, Keramikk (Gave fra Figgjo AS)
 NMK.2004.0411, Ingegerd Råman, Service. Serien Figgjo Ting, Keramikk (Gave fra Figgjo AS)
 NMK.2004.0412, Grete Prytz Kittelsen, Vase, Metall
 NMK.2004.0413, Gino Scarpa, *Froya*, Maleri
 NMK.2004.0414, Snorre Ytterstad, *Til beinet*, Installasjon
 NMK.2004.0415, Snorre Ytterstad, *Endless Chain*, Installasjon
 NMK.2004.0416, Snorre Ytterstad, *Dollar*, Installasjon
 NMK.2004.0417, Gardar Eide Einarsson, *Untitled Picnic Tables*, Skulptur

Gaver / tilvekst til arkitektursamlingen 2004:

1 fotoalbum etter ukjent norsk arkitekt, ca 1900.
 2 stk. tegninger til Brente Steders Regulering, signert Jacob Hanssen, ca 1942.
 Fragment av arkivet etter arkitekt Gunnar Bugge; 32 prosjekter / 624 blad, antall foto: 738.
 Fragment av arkivet etter landskapsarkitekt Sverre K. Steine; 10 prosjekter deriblant utomhusanlegget på Blindern, UiO. Saksarkiv fra arkitekt Kjell Lunds kontor, tilvekst.
 1 stk. gruppefoto av Lund og Slaattos stab, ca 1975.
 Fragment av arkivet etter arkitektkontoret Sommerschild & Berg; 5 prosjekter / 35 blad.

2 stk. modeller av rekkehus i Skjettenbyen, arkitekt Nils Ole Lund / Skjettenbyen AS.
 Arkivalia etter interiørarkitektene Anne Alnæs og Tormod Stephan Alnæs; 48 prosjekter, antall foto: 1071.
 Dokumentasjon (4 permer) vedrørende designer Arnulf Bjørshol arbeider.
 Tilvekst til Moestue og Carlsens arkiv; tegninger og korrespondanse. 8 prosjekter / 770 blad.
 Tegninger og dokumentasjon av enebolig i Nils Bays vei, Oslo, Magnus og Esben Poulsson. Antall: 54 blad.
 5 utkast fra arkitektkonkurransen om Bjerkebekk, Lillehammer, 2002.
 Fragment av arkivet etter arkitekt H. Sommerschildt; 26 prosjekter / 167 blad.
 Lysbildesamling etter arkitekt Odd Brochmann; 3487 dias.
 Fragment av arkivet etter Ola Petter Hjort; 52 prosjekter / 727 blad.
 Fragment av arkivet etter arkitektkontoret Sæterdal og Christensen; 4 prosjekter / 117 blad.
 Fragment av arkivet etter arkitekt Rolf Wahlstrøm; 4 prosjekter.

Nasjonalmuseets forskningsoppdrag er todelt: forskningsforberedende og forskningsutførende.

Museet har Norges viktigste og mest omfattende samling og dokumentasjon av kunst, design og arkitektur. Museet forvalter således et betydelig kildemateriale for norsk kunst- og kulturforskning. Gjeldende strategiplan slår fast at museet skal gjøre samlingene, dokumentasjonen og den akkumulerte kunnskap om samlingene og museet tilgjengelig for forskning.

Museets stab har variert kunst-, konserverings- og museumsfaglig spisskompetanse. En rekke stillinger er definert med plikt og rett til forsknings- og utviklingsarbeid. Ifølge gjeldende strategiplan skal museets egen forskningsaktivitet være relatert til museets samlinger og kunst- og museumsfaglige virkefelt.

En viktig del av museets forskning er knyttet til utstillingsvirksomheten og formidles gjennom denne. Utstillingskatalogene er således en viktig kanal for formidling av forskning. Samlingskatalogene utgjør et annet viktig felt.

5.1 Prosjekter avsluttet i 2004

Kari J. Brandtzæg: "Se opp! Kunst fra Moskva og St. Petersburg", *Se opp! Kunst fra Moskva og St. Petersburg*, utstillingskatalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004, s. 11–31.

Widar Halén, "Inspirasjon fra Russland – norsk emaljekunst rundt 1900", *Norge – Russland, Naboer gjennom tusen år*, Daniela Büchten (red), Oslo 2004, s. 194–200.

Gavin Jantjes: "Visuelle rutiner i følelsenes arkeologi", *Kjell Bjørgeengen. Nye videoarbeider*, utstillingskatalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004, s. 9–13.

Anita Kongssund: "Moderne historiserende og tidstypisk. Oppføringen av Nasjonalgalleriets nordre fløy – 1918–1924", (publiseres i *Kunst og Kultur*, 1/2005).

Andrea Kroksnes: "Rémy Zaugg: Om døden", *Rémy Zaugg. About Death II*, utstillingskatalog Museet for samtidskunst, Oslo 2004, s. 20–25.

Marit Lange: "Munch's Self-Portraits" og "Munch as Portrait Painter", *The Frieze of Life. Edvard Munch*, utstillingskatalog National Gallery of Victoria, Melbourne, Australia, s. 113–123, 128–139.

Marit Lange: "Selvportrett av van Gogh i Nasjonalgalleriet, Oslo. Ekte eller falsk?", *Kunst og Kultur*, 2/2004, s. 107–116.

Birgitte Sauge: "Arkitekturtegning og kontekst. Arkitektkonkurransen om Norges rederforbunds kontorbygg, 1930", doktorgradsavhandling, Universitetet i Bergen, 2004.

Birgitte Sauge: Forprosjekt til "Arkitektenes elektroniske arkiver – innhold og bevaring", finansiert av ABM-utvikling, gjennomført i samarbeid med Bergen Byarkiv og Nasjonalbiblioteket.

Bodil Sørensen: *J.C. Dahls italienske reise*, (innledende artikkel samt vitenskapelig katalog over museets samling av tegninger av J.C. Dahl fra hans reise til Italia 1820–1821, Nasjonalmuseet, Oslo).

Bodil Sørensen: "'Fra den yderste spids av Lofoten'. Theodor Kittelsens nordnorske eventyr", *Theodor Kittelsen. Fra Lofoten til eventyrland*, utstillingskatalog Nordnorsk kunstmuseum, Tromsø 2004, s. 8–27.

5.2 Pågående forskningsprosjekter

Trond Aslaksby: "Hans Heyerdahl. Undersøkelse av teknikk og materialer".

Trond Aslaksby og Françoise Hanssen-Bauer: "Edvard Munchs *Skrik*. Undersøkelse av teknikk og materialer".

Knut Berg: Vitenskapelig katalog over et utvalg av museets italienske tegninger.

Eva Klerck Gange: "Tacita Dean. Fremtidens speil", (til utstilling, Nasjonalmuseet, 2006).

Randi Gaustad: "100 år i eget hus. Kunstindustrimuseets historie".

Kari Greve: "Lars Hertervig's arbeider på papir 1867–1902.

Analyse av teknikk og materialbruk", i samarbeid med Holger Koefoed (til utstilling, Nasjonalmuseet, 2006).

Ulf Grønvold: "Norsk arkitekturhistorie", i samarbeid med Elisabeth Torp.

Widar Halén: "Gerhard Munthe og eventyrværelset", (til utstillingen *Kyss Frosken! Forvandlingens kunst*, Nasjonalmuseet, 2005).

Widar Halén "Marianne Brandt, Bauhaus og Norge".

Widar Halén "Norske møbler 1900–2005".

Karin Hellandsjø og Nils Messel: "Billedkunsten 1814–2005 i Nasjonalmuseets samlinger".

Sidsel Helliessen og Bodil Sørensen: "Rolf Nesch – grafikk", (*oeuvre*-katalog).

Anita Kongssund: "Tullinløkka – en fornem bakgård", (publiseres i *Kunst og Kultur*, 1/2005).

Anita Kongssund: "Saaledes slumrer vist ogsaa hos os mangt et Geni under Koften. (Nasjonalgalleriets vei fra samling til museum. Hovedtrekk 1837–1995).

Marit Lange: Vitenskapelig katalog over museets italienske malerier.

Marit Lange: "Peder Balke – en monografi".

Ellen Lerberg: "Jens Thiis og hans betydning som museums mann".

Museets utstillinger er et viktig redskap i formidlingen av museets samlinger. Utstillingene beskriver og analyserer kunstens, designets, kunsthåndverkets og arkitekturens uttryksformer.

Utstillingene er med på å undersøke forhold omkring typologier, funksjoner, kategorier, betydninger og ikke minst forholdene som er mellom kunstner eller produsent og publikum.

Utstillingens funksjon er å synliggjøre noe spesielt og karakteristisk ved det valgte materialet. I utstillingsrommet inviteres publikum til diskusjon om verkene og gjenstandene.

En viktig del av avdelingens arbeid er å opprettholde og utvide det norske og internasjonale nettverket. Dette skjer ved at avdelingens kuratorer og seksjonsledere holder seg løpende oppdatert på utstillinger i Norge, og deltar på de viktige internasjonale biennaler og andre typer av evenementer rundt om i verden.

For alle kuratorene og seksjonslederne gjelder at de er tilknyttet nettverksgrupper innenfor International Council of Museums (ICOM), International Confederation of Architectural Museums (ICAM) og International Association of Curators of Contemporary Art (IKT). Dette er meget viktige fora, hvor det utveksles tanker og ideer for andre måter å skape interessante visuelle presentasjoner og formidling av museets samlinger. Det er også viktig å understreke betydningen av forskningen i avdelingens faglige seksjoner. Avdelingen hadde ved årets slutt 21,5 årsverk.

I 2004 ble det produsert kataloger til utstillingene, ofte med utgangspunkt i den forskningen som har funnet sted i forbindelse med innkjøp av verk, eller som gjennom arbeidet med prosjekter resulterte i utstillinger som ga muligheter for videre undersøkelser. Flere av kuratorene og seksjonslederne fungerer også som sensorer og forelesere ved universitetene og høgskolene. Nedenfor er avdelingens arbeid beskrevet mer inngående gjennom avdelingens tre seksjoner.

6.1 Seksjon kunst

I 2004 har det vært større satsninger på samtidsutstillinger som relaterer seg til museets samlinger, både internasjonalt og nasjonalt. Det ble vist 13 utstillinger. Den eldre kunsten fikk med utstillingen *Amor Roma. Mesterverker fra romerske museer* satt fokus på Nasjonalmuseets fine samling av italiensk kunst, da man fikk en unik presentasjon fra museer i Roma av

malerier fra italiensk renessanse og barokk samt skulpturer fra antikken. Utstillingen kom i stand som en gjenytelse om utlån av verk av Edvard Munch til en omfattende Munch-utstilling i Roma.

Forarbeidet, og løpende arbeid med utstillinger, medførte reiser og møter i Wien, Berlin, New York, Helsinki og Amsterdam. I annen halvdel av 2004 ble det satt ned prosjektgrupper som begynte det forberedende arbeidet med basisutstillingen *Alle snakker om museet; Kunst 1, 2 og 3* som skal åpne i 2005.

I forbindelse med utstillinger har seksjonen også hatt ansvar for kurérvirksomhet overfor Pradomuseet i Madrid og The National Gallery of Victoria i Melbourne.

Seksjonen var blant annet representert på Manifesta i Bruxelles, Basel Art Fair, London Art Fair, Artforum Berlin og Turner Prize i London.

6.1.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Museet for samtidskunst (Mfs) og – Nasjonalgalleriet (NG)

10.01.–28.03.

ARTE POVERA ++ Samlingen i perspektiv 8 (Mfs)

Begrepet Arte Povera ble lansert i forbindelse med en utstilling i 1967, som betegnelse på en gruppe italienske kunstnere. Kunstnerne tok i bruk hverdagslige materialer som metall, glass, stein, stoff og kvist, som en reaksjon mot den tradisjonelle kunsten, og som del av protestbevegelsen etter 1968. Utstillingen i museet presenterte verk av Arte Povera-kunstnere representert i museets samling og museets arbeider av Mimmo Paladino, samt verk av Per Barclay, som i mange år har arbeidet i Italia.

17.01.–07.03.

WILLIAM EGGLESTON. Los Alamos (Mfs)

Utstillingen med den amerikanske fotografen William Eggleston (f. 1939) ble produsert av Museum Ludwig, Köln. Eggleston omtales ofte som mannen som brakte fargene inn i kunstfotografiet. Serien *Los Alamos* inkluderer over 80 bilder, og er hentet fra reiser Eggleston gjorde i USAs sørstater i perioden 1964–74. Dette er de tidligste arbeidene han utførte i farger, men det var først i forbindelse med Los Alamos-utstillingen at fotografiene ble presentert samlet.

24.01.–07.03.

OLIVER PAYNE & NICK RELPH. Film og videoverk (Mfs)

Det britiske filmskaperparet Oliver Payne og Nick Relph fikk prisen for beste unge kunstnerskap på Veneziabiennalen 2003 med videoverket *Mixtape*, som nå inngår i samlingen til Nasjonalmuseet. *Mixtape* ble vist i en bred presentasjon av alle verkene til de unge filmskaperne, trilogien *Driftwood* (1999), *House & Garage* (2000) og *Jungle* (2001), nominert til Beck's Futures Award i 2002 og *Gentlemen* fra 2003, også vist på Tate-triennalen samme år. Kunstnernes filmatiske essays reflekterer den unge, urbane generasjons tidsånd. Uttrykket spenner fra popkultur til romantisk svermeri til politisk dokumentar.

DIALOGER (NG)

15.02.–04.04. LEONARD RICKHARD

18.04.–31.05. MARI SLAATTELID

13.06.–29.08. KJELL TORRISET

Museet inviterte tre aktive brukere til å stille ut egne arbeider sammen med et utvalg fra museets rikholdige samlinger. Leonard Rickhard valgte ut malerier fra den nasjonalromantiske perioden, Mari Slaattelid gikk i dialog med Lars Hertervig og Kjell Torriset trakk fram museets samling av ikoner.

15.02.–28.03.

VEL BEVART Et innblikk i konservering av kunst (NG)

Utstillingen tok sikte på å vise hvordan en konservator arbeider. Museet ville presentere det daglige virke ved hjelp av fotografier, redskaper og tekster. Hver torsdag kunne publikum se konservatorene i arbeid.

20.03.–09.05.

RÉMY ZAUGG Kunst i sammenheng 7 (Mfs)

Remy Zauggs arbeider er preget av en kritisk undersøkelse av kunstens natur. Hva er et kunstverk? Hva kan det fortelle oss? Hvordan ser vi på kunst? Hvordan blir kunst representert? Zauggs verk *About Death II* er en serie av 16 malerier som museet kjøpte inn i 2002.

17.04.–15.08.

LETT SOM F... / Shanghai Assemblage 2000–2004 (Mfs)

Chen Shaoxiong, Hue Jie Ming, Jin Jiangbo, Liang Yue, Laura Beloff, Lu Jie, Song Tao, studenter fra Shanghai University Art College & Statens Kunstakademi, Oslo, Xu Zhen, Yang



Fudong, Yang Zhenzhong, Zhang Peili, Zhong Hongxiang. Shanghai er et av de stedene i verden der endringer foregår i stort format og i et oppjaget tempo. Temaer i utstillingen; det å være underveis, møtet med det fremmede, lek, forelskelse, arkitektoniske endringer, terrorisme, nåtid og tradisjon. Utstillingen viste kunst fra de siste fire årene med hovedvekt på video og film, men også performance, foto, bruk av internett, maleri, installasjoner, etc.

18.04.–31.05.

TEGN I TIDEN (NG)

Utstillingen viste et utvalg av de senere års innkjøp av norsk samtidskunst på papir. I løpet av de vel 125 årene Kobberstikk- og håndtegningsamlingene har eksistert, er det blitt ervervet nærmere 25 000 grafiske blad og tegninger av norske kunstnere. Samlingen speiler den norske kunsts historie, og den illustrerer en kunst i forandring.

Todd Saunders og Tommie Wilhelmsens
hytte ved Hardangerfjorden.
Foto: Rene Synnevåg

27.05.–05.09.

SE OPP! Kunst fra Moskva og St. Petersburg (Mfs)

Utstillingen formidlet kompleksiteten i den russiske samtidskunsten siden Sovjetunionens sammenbrudd og dens fornyede forbindelse til den internasjonale kunstscenen. Her ble presentert temaer som kunne relateres til landets dramatiske politiske, økonomiske og kulturelle omveltninger det siste tiåret. Gjennom ulike medier som fotografi, maleri, installasjon, skulptur, film, tekst og video viste museet noen av dagens mest framtrepende russiske kunstnere som; Oleg Kulik, Sergey Afrika Bugaev, Lyudmila Gorlova og Olga Chernysheva.

10.06.–05.09.

BARNEVERKSTEDETS SOMMERUTSTILLING (Mfs)

Barneverkstedets sommerutstilling har blitt produsert årlig. Det ble vist arbeider laget i barneverkstedet i løpet av skoleåret 2003–2004 i tilknytning til utstillinger som er blitt vist i museet i samme periode. I tillegg til barnas arbeider ønsker vi å vise hvilke materialer som er brukt, hvordan omvisningene foregikk og tankene bak utformingen av oppgavene i verkstedet.

04.09.–12.12.

MARIO MERZ. Forskyvninger av jorden og månen på en akse. Tegninger (Mfs)

Mario Merz var en av nestorene i 1900-tallets europeiske kunst, og en av de mest markante av de italienske Arte Povera kunstnerne. Tegning sto svært sentralt i Merz' kunstnerskap, og hans første separatutstilling i Norge presenterte 43 fargerike tegninger i ulike teknikker med iglo- og snegleformasjoner, arkitektoniske visjoner og fabeldyr. Merz' store iglo-installasjon, nyinnkjøpt til museet, ble også vist.

18.09.– 02.01.05

ANNETTE MESSENGER. Mellom deg og meg (Mfs)

Den internasjonalt anerkjente franske kunstneren Annette Messenger er kjent for sine lekne, eksperimentelle og ikke-hierarkiske kunstneriske metoder. Hun inkorporerer et vell av materialer i sine verk, også hverdagsobjekter og bearbejdet billedmateriale. Med hennes særegne og personlige metoder behandler hun de store menneskelige temaene som befinner seg i spennet mellom livet og døden. Denne utstillingen var den første større presentasjon av Messenger i Norge.

22.09.– 05.12.

AMOR ROMA. Mesterverker fra romerske museer (NG)

Utstillingen presenterte malerier fra italiensk renessanse og barokk med malerier av blant andre Rafael, Fra Bartolomeo, Domenichino og Pietro da Cortona, samt to antikke marmorskulpturer; byste av keiser Augustus og drapert kvinnelig statue. Den siste var nettopp gravet ut på Quirinalhøyden i Roma i presidentpalassets hage, og vist offentlig for første gang på utstillingens pressekonferanse. Utstillingen var kommet i stand som en gjenytelse fra Commune di Roma ved Soprintendenza Speciale per il Polo Museale Romano og Il Sovrintendente ai Beni Culturali etter lånetilsagn fra Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Nasjonalgalleriet, om utlån av verker av Edvard Munch til en omfattende Munch-utstilling i Complesso del Vittoriano i Roma 2005.

22.09.– 05.12.

J. C. DAHLS ITALIENSKE REISE (NG)

Oppholdet til J. C. Dahl i Italia 1820–21 blir sett på som avgjørende for hans kunstneriske utvikling. Møtet med naturen, klimaet og de spesielle lysforholdene ved Napoli-golfen førte til en ny og mer umiddelbar tilnærming til motivet. J. C. Dahl laget et stort antall tegninger og akvareller i løpet av oppholdet, og rundt 300 av dem er i museets eie. Et utvalg på ca 60 verk ble presentert i utstillingen.

9.10.– 02.01.05

KJELL BJØRGEENGEN. Nye videoverk (Mfs)

Utstillingen presenterte et utvalg av kunstnerens videoverk fra 1980-tallet og fram til i dag – hovedsakelig nye arbeider. I sine verk har Bjørgeengen fristilt seg fra tradisjonell representasjon. I kunsten søker han nye former for interaksjon mellom kunstneren / betrakteren og materialet. Han har vært opptatt av forholdet mellom elektroniske bilder og musikk og har samarbeidet med en rekke fremtrepende samtidskunstnere, som Marc Ribot.

6.2 Seksjon arkitektur

I 2004 hadde seksjonen to større og en mindre utstilling pluss basisutstillingen *Historiens Hus. Norsk arkitektur gjennom 1000 år* i Kongens gate 4. Utover disse utstillingene ble følgende vandretstillinger vist i samarbeid med utenriksdepartementet: *The new Bibliotheca Alexandrina, Contemporary Norwegian*

Architecture 1995–2000 og *Sverre Fehn – architect*. Disse tre utstillingene ble vist i Mexico City, Guatemala, Rhodos, Kreta, Valladolid, Tokyo og Riyadh. Seksjonen ledet monteringen og deltok i åpningsarrangementene i Tokyo, Riyadh og Mexico City. I tillegg medkurerte seksjonen den fellesnordiske utstillingen til Arkitekturbienalen i Venezia.

Seksjonen produserte Arkitekturårboken, Arkitekturkalenderen og hadde ansvaret for forskningsprosjektet om Nyere norsk museumsarkitektur som kom som en AMB-rapport. Oppfølgingen av byggesaken for Bankplassen 3 har også vært en viktig oppgave for seksjonen.

6.2.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Arkitekturmuseet

20.02.–12.04.

FREMTIDENS MATERIALER – for arkitektur og design
Nederlandsk utstilling produsert av *Materia*, Rotterdam, ved arkitekt Els Zijlstra, som holdt foredrag i forbindelse med åpningen. Foredraget ble arrangert i samarbeid med Oslo Arkitektforening. Utstillingen ble støttet av Mondrian Foundation og åpnet av Nederlands ambassadør Erik Ader.

15.10.–19.12.

20 UNDER 40. Ung norsk arkitektur 2004

En forsmak på fremtidens norske arkitektur. Spennvidden var stor: Fra en minihytte ved Hardangerfjorden, via lysorgel på Nydalen stasjon og skatehall i Bærum til byplanprosjekter i Riga. Prosjektene var preget av utradisjonelle løsninger og nytenkning både når det gjelder formgivning og materialbruk. En juryert, egenprodusert utstilling. En del av utstillingen skal vises andre steder i landet i regi av Riksutstillinger i 2005.

03.12.–22.12.

PEPPERKAKEHUS 2004. Konkurransen for skoleklasser

Dette er en utstilling som Arkitekturmuseet har pleid å ha annethvert år i desember. Årets tema var "Nytt kunstmuseum på Tullinløkka". 460 elever fra åtte forskjellige skoler deltok, og det kom inn 29 pepperkakehus. Utkastene ble bedømt av en jury ledet av Nasjonalmuseets direktør Sune Nordgren.

12.09.–07.11.

ARKITEKTURBIENNALEN 2004. Venezia

Den nordiske utstillingen var et samarbeid mellom arkitekturmuseene i Sverige, Finland og Norge med

Arkitekturmuseet i Stockholm som hovedansvarlig. Det norske bidraget var en presentasjon av to bygninger: Mortensrud kirke av Jensen & Skodvin og Bårehus i Asker av Carl-Viggo Hølmebakk. Den norske delen ble støttet økonomisk av Utenriksdepartementet.

6.3 Seksjon design og kunsthåndverk

I 2004 åpnet to basisutstillinger i Kunstindustrimuseet. Dette krevde at alle rom ble pusset opp, og tre nye "kamre" ble remontert: Tekstilkammer, sølvkammer og glass- og fajanse-kammer. Dessuten arbeidet seksjonen i hele 2004 med basisutstillingen *Design og kunsthåndverk 1905–2005*, som åpner i 2005.

Deler av seksjonen var også opptatt med forarbeidet til museets store temporære utstilling *Kyss frosken! Forvandlingens kunst*, som åpner i 2005. I tillegg har man deltatt i teamarbeid i forhold til implementeringen av Riksutstillinger.

Seksjonen var også involvert i forberedelsene av vandretstillingene: *Design in Italy* og *Scandinavian Design beyond the Myth*, som vises i museet i 2005. Seksjonen har likeledes vært opptatt av det forberedende arbeidet med utstillingsprosjektet *Dronning Maud*, som åpner i begynnelsen av 2005 i Victoria & Albert Museum, London.

6.3.1 Utstillinger i Nasjonalmuseet – Kunstindustrimuseet

Basisutstilling: STIL 1100–1905 åpnet i hele 3. etasje.

Utstillingen viser hvordan ulike kunstretninger har preget gjenstandene vi har omgitt oss med både i Norge og i utlandet i denne perioden. I tillegg til den stilhistoriske vandringen presenteres fire skattkamre: Norske billedtepper, østasiatisk kunsthåndverk, norsk sølv og norsk glass og fajanse. Utviklingen viser hvordan Norges stilhistorie er uløselig knyttet til rådende kunstneriske strømninger i Europa gjennom rike eksempler på norsk kunsthåndverk og design av høy kvalitet fra perioden. Museets enestående samling av norsk billedvev, norsk sølv, norsk glass, fajanse og vindusemalje er fylldig representert i utstillingen.

Basisutstilling: NORSKE KLESDesignERE 1997–2004 i deler av 4. etasje

Utstillingen ønsket å fokusere på mangfoldet og kreativiteten innen dagens klesdesign i Norge. Den presenterte antrekk og tilbehør fra 20 klesdesignere som er blitt innkjøpt til museets samlinger i de siste årene. Noen av dem driver primært med kundesøm, og lager i tillegg utstillingsobjekter, andre setter sine klær i serieproduksjon.

Utover dette produserte seksjonen følgende temporære utstillinger:

17.01.–14.03.

BENTE SÆTRANG – Mønster. Mening. Minner

Bente Sætrang arbeider i skjæringspunktet mellom billedkunst og tekstilkunst. Utstillingen, som tidligere hadde vært vist i Bergen i en noe annen utforming, presenterte hennes kunstnerskap fra midten av 1970-årene og til i dag. Den fokuserte på tre viktige innganger til forståelse av hennes kunst: mønster, mening, minner. Det var et samarbeid mellom museets seniorkurator Anne Kjellberg, Harald Solberg (utstillingsdesign) og museumsdirektør Jorunn Haakestad, Vestlandske Kunstindustrimuseum, Bergen.

27.03.–18.04.

KHIO. Hovedfagsutstilling

Utstillingen viste arbeider av hovedfagsstudenter tilknyttet kunstfagene metall, keramikk, tekstil, grafikk og farge ved Kunsthøgskolen i Oslo. Flertallet arbeider med problemstillinger knyttet til materialer, teknikk, funksjon og form. Hovedfagsutstillingen gir publikum en spennende mulighet til å se hva som rører seg i dagens unge design- og kunstfagmiljøer. Avdeling kunstfag har rundt 160 studenter og tilbyr bachelor- og mastergradstudier.

27.05.–15.08.

EERO AARNIO – popfantasier og sittende dagdrømmer

Utstillingen med arbeider av den finske designeren Eero Aarnio ble vist som sommerutstilling. Utstillingen omfattet "ikoner" innen samtidsdesign, sittemøbler, offentlige møbler og et utvalg av originaltegninger fra de siste fire tiår. Med sine kraftige farger og pop-inspirerte former inntok Aarnios stoler "Ball", "Pastil" og "Bubble" 1960-årenes trendy designverden i en tid da platen revolusjonerte møbel- og interiørdesignen. Boken "Assume a round chair. Eero Aarnio and the 60s"

med essays av Harri Kalha, Minna Sarantola-Weiss og Pekka Korvenmaa, red. Harri Kalha, ledsaget utstillingen, som var en vandreutstilling fra Kunsthalle Helsinki.

28.08.–17.10.

TRIENNALE. Smykker □ Metall □ Tre

Norske Kunsthåndverkeres årlige, "faste" utstilling i museet. Widar Halén var medlem av juryen, og foreslo dessuten å kuratere utstillingen etter prinsippet: materialbasert, idébasert og crossover. Kunsthåndverkprisen gikk til smykkekunstner Fany Sophie Gjestland, og hederlig omtale ble gitt til Putte Helene Dal og Ingjerd Hanevold.

30.10.–02.01.05.

INGEGERD RÅMAN. Glass og keramikk

Utstillingen viste glass og keramikk fra 35 års produksjon. Keramikeren Ingegerd Råman fremstår gjennom flere tiår som en nestor i svensk formgivning, ikke minst i internasjonal sammenheng. Utstillingen var et samarbeid med Orrefors Kosta Boda AB. I tillegg til objekter i glass og keramikk, viste utstillingen malerier og fotografier primært fra Nasjonalmuseets samlinger, valgt ut av Ingegerd Råman.

6.4 Seksjon utstillingsteknikk

I 2004 hadde seksjonen sitt daglige arbeid med praktisk gjennomføring av museets utstillingsprosjekter og arrangementer. Seksjonen var delaktig i alle museets utstillingsprosjekter, som vedrørte planleggingen og koordineringen av monteringsarbeidet. I tillegg ivaretok seksjonen det løpende behov for innkjøp, drift og vedlikehold av teknisk utstyr som inngikk i utstillingsprosjektene.

En av museets malerikonservatorer i arbeid.
Foto: Trond Aslaksby



Den formelle etableringen av Nasjonalmuseets avdeling for kommunikasjon var 1. mars 2004 ved at avdelingsdirektør Martin Biehl tiltrådte stillingen. Arbeidet startet umiddelbart med først å bekle seksjonslederstillingene, og deretter innplassere det øvrige personalet. Parallelt med dette startet arbeidet med å etablere arbeidsmetoder og strategiske mål for avdelingen. Følgende seksjonsledere tiltrådte Avdeling for kommunikasjon i 2004: seksjonsleder informasjon Elise Lund 1. februar, seksjonsleder formidling Anne Christiansen Qvale 1. april, og seksjonsleder markedsføring Katia Valerie Banoun 1. november. Avdelingen hadde ved årets slutt 16,3 årsverk.

Hver seksjon ble etablert med følgende ansvarsområder: seksjon for informasjon skal informere om og profilere programvirksomhet, samlingene, aktiviteter og hendelser overfor media, presse, kunstnere, publikum og ansatte ved museet. Seksjon for formidling har som oppgave å skape formidlingsprogram og formidle utstillingene, samlingene, aktiviteter og hendelser overfor publikum. Seksjon for markedsføring har som oppgave å markedsføre programvirksomhet, aktiviteter og hendelser overfor sponsorer og andre eksterne samarbeidspartnere. Følgende strategiske mål ble etablert senhøstes 2004:

Kommunikasjonsavdelingen skal realisere museets kommunikative rolle og forpliktelse som kulturinstitusjon i samfunnet, og sørge for at Nasjonalmuseet utvikler seg til å bli en attraktiv møteplass for kunst- og kulturopplevelser i bred forstand. Kommunikasjonsavdelingen skal være en drivkraft for en mer publikumsrettet utstillings- og formidlingsvirksomhet.

Ansvar for Nasjonalmuseets publikasjonsvirksomhet ble formelt plassert i formidlingsseksjonen, blant annet ved nyopprettelsen av to stillinger: en redaktør og en grafisk designer. Formidlingsseksjonen har også det overordnede ansvaret for å etablere og koordinere det samlede formidlingsprogrammet i samarbeid med de øvrige avdelingene.

Utfordringen i 2004 har vært å holde den ordinære publikasjons-, arrangements-, informasjons- og formidlingsvirksomheten ved like, samtidig med omorganiseringen og etableringen av en ny strategisk plattform. Det volum- og kvalitetsmessige nivået har vært opprettholdt gjennom hele året, og vi registrerer vesentlig framgang på flere områder, blant annet rekordbesøk ved Museet for samtidskunst, et betydelig antall medieoppslag gjennom hele året, samt et normalt utgivelsesnivå på egen

publikasjonsproduksjon. Et omfattende arrangementsprogram har også vært opprettholdt gjennom hele året. En viktig målsetting har vært at vårt publikum ikke skulle få et redusert tilbud i omorganiseringsprosessen, noe vi har klart.

Av andre viktige hendelser i 2004 var etableringen av Nasjonalmuseets nye visuelle identitet. I samarbeid med designbyrået Mission ble identiteten utarbeidet og etablert. Nasjonalmuseets nye hjemmeside ble også lansert i ny drakt 1. desember.

7.1 Formidling og arrangementer

Seksjon for formidling hadde et meget aktivt år i 2004. Til tross for omorganisering av formidlingsvirksomheten og det faktum at Nasjonalgalleriets gamle basisutstilling var stengt fra 27. september til 31. desember, mottok museet et stort antall skoleklasser til omvisninger og verkstedsaktiviteter knyttet opp mot de forskjellige utstillingene. Til sammen deltok 29.178 personer i organisert pedagogisk virksomhet i museet. Av disse utgjorde barn og unge 20.826. En rekke "åpne omvisninger" for et interessert publikum ble arrangert i helger og på kveldstid. Det ble også arrangert flere kurs for spesielt interesserte, og avholdt møter med en rekke av våre samarbeidspartnere. I tillegg gjennomførte seksjonen følgende program:

Januar

Torsdag 22. kl. 16:00: Seminar for lærere i utstillingen *William Eggleston. Los Alamos*.

Torsdag 22. kl. 16:00: Seminar for lærere i utstillingen *Bente Sætrang – Mønster Mening Minner*.

Torsdag 22. kl. 18:00: Foredrag ved prosjektkoordinator Vibeke Waallann Hansen: "William Egglestons fotografier. Strukturert kaos i farger".

Lørdag 24. kl. 13:00: Kunstdialog ved kuratorene Andrea Kroksnes og Hans Ulrich Obrist om utstillingen *Oliver Payne & Nick Relph. Film og videoverk*

Torsdag 29. kl. 18:00: Kunstdialog ved Eivind Furnesvik og kurator Andrea

Kroksnes om Oliver Paynes og Nick Relphs filmspråk.

Februar

Torsdag 5. kl. 18:00: Filmvisning: *Alt om min far*. Samtale mellom filmskaper Even Benestad og kurator Andrea Kroksnes om grensen mellom dokumentar og kunstdokumentar.

Lørdag 7. kl. 12:00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: Karneval. Omvisning og sambakurs.

Torsdag 12. kl. 18:00: Foredrag ved kurator Eva Klerck Gange "William Eggleston. Dokument i farger".

Lørdag 21. kl. 13:00: Åpen dag med konsert og omvisning i *Stil 1100-1905*.

Søndag 22. kl. 12.00: Åpent verksted for barn. "Møt Bente Sætrangs skattekiste!"
 Torsdag 26. kl. 18.00: Foredrag ved komponist Henrik Hellstenius: "Samtidsmusikk og Bente Sætrangs billedverden".
 Torsdag 26. kl. 18.30: "Konsert med kunst. Blå musikk til Blå bilder." Omvisning ved museumslektor Elsebet Kjerschow, seniorkurator Frithjof Bringager og fire blåsere.

Mars

Torsdag 4. kl. 18.30: Foredrag ved seniorkurator Frithjof Bringager: "Det maleriske Provence".
 Lørdag 6. kl. 12.00: *Griffen*, barnekunstklubben, møte med billedkunstneren Leonard Rickhard og verkstedsaktivitet.
 Lørdag 6. kl. 13.00: "Helt barokk!" Musikk ved Oslo barokkorkester.
 Omvisning ved seniorkurator Frithjof Bringager.
 Søndag 7. kl. 13.00: Åpent verksted for barn med tema skrotskulptur ved billedkunstner Kjersti Kise.
 Torsdag 11. kl. 16.00–20.00: Seminar *Arte Povera* ++ Foredrag ved kurator Nina Denney Ness: "Om installasjonskunst".
 Workshop ved billedkunstner Kjersti Kise.
 Torsdag 11. kl. 18.00: Foredrag ved astronom Per Lilje: "Universets mønstre i møte med Bente Sætrangs billedverden".
 Torsdag 11. kl. 18.00: Omvisning i *Arte Povera* ++ i anledning Museumsstafetten.
 Torsdag 11. kl. 18.30: Foredrag ved seniorkurator Frithjof Bringager: "Van Gogh i Arles".
 Søndag 14. kl. 14.00: Byvandring "Kunsthøgskolen i Oslo" ved sivilarkitekt Knut Østby.
 Torsdag 18. kl. 18.00: "Du drasser rundt på kroppen hele dagen",

dans og *Arte Povera* ++, tekster av Brit Bildøen.
 Torsdag 18. kl. 18.30: Foredrag ved seniorkurator Ellen Lerberg: "Cézanne i Aix"
 Lørdag 20. kl. 13.00: "Vårlig romantikk. Musikk og maleri fra romantikken". Lærere og studenter fra Norges musikkhøgskole. Omvisning ved seniorkurator Frithjof Bringager.
 Søndag 21. kl. 13.00: Foredrag ved malerikonservator Ingrid Grytdal Eilertsen i tilknytning til utstillingen *Jakob Weidemann. Et restaureringsprosjekt*.
 Søndag 21. kl. 14.00: Byvandring "Nye T-banestasjoner i Oslo", Storo og Nydalen T-banestasjon ved sivilarkitekter Jensen & Skodvin og Kristin Jarmund.
 Torsdag 25. kl. 18.00: Foredrag ved malerikonservator Ingrid Grytdal Eilertsen i tilknytning til utstillingen *Jakob Weidemann. Et restaureringsprosjekt*.
 Torsdag 25. kl. 18.30: Foredrag ved museumslektor Arnt Fredheim: "Picasso i Antibes".
 Torsdag 25. kl. 19.00: Danseforestilling "Cascade" i utstillingen *Rémy Zaugg. Kunst i sammenheng 7*.
 Lørdag 27. kl. 13.00: "Franske stemninger". Musikk av Debussy og Ravel. Omvisning i den franske samling ved seniorkurator Ellen Lerberg.
 Lørdag 27. kl. 15.00: Danseforestilling "Cascade" i utstillingen *Rémy Zaugg. Kunst i sammenheng 7*.
 Søndag 28. kl. 13.00: Foredrag ved Rachel B. Troye: "Grafisk design i Norge i dag".

April

Torsdag 1. kl. 18.30: "Stabat Mater med bilder fra pasjonshistorien" Konsert med lærere og studenter fra musikkhøgskolen. Kåseri ved

seniorkurator Frithjof Bringager.
 Søndag 18. kl. 12.00–18.00: Kunstnersamtaler, ordstyrere Per Boym og Nina Denney Ness. Performance i utstillingen *Lett som f... Shanghai Assemblage 2000–2004*.
 Søndag 18. kl. 13.00: Åpent verksted for barn. "På skattejakt i *Stil 1100–1905*"
 Søndag 18. kl. 14.00: Byvandring "Kvadraturen og fjordbyen, hva er det politikerne finner på?" ved sivilarkitekt Fredrik Torp.
 Torsdag 22. kl. 16.00–18.00: Seminar for lærere om nye utstillinger.

Mai

Søndag 2. kl. 13.00–16.00: Museenes Vårdag. Verksted, omvisning og danseforestilling "Cascade".
 Torsdag 6. kl. 16.00–20.00: Seminar for lærere "Film og video".
 Lørdag 8. kl. 12.00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: "Antikkens guder og helter". I verkstedet ble det laget skulpturer av leire.
 Fredag 28. kl. 10.00–16.00: "Kunst, medier og politikk", Russland-symposium ved kurator Kari J. Brandtzæg og kurator Nina Denny Ness.
 Søndag 30. kl. 15.00: Forestilling med cellist Tanja Orming og danser Ellen Johannesen.

Juni

Søndag 6. kl. 14.00: Konsert i utstillingen *Eero Aarnio – Popfantasier og sittende dagdrømmer*. Eero Aarnio møter Affinis.
 Torsdag 10. kl. 14.00: *Barneverkstedets sommerutstilling*. Arbeider laget i forbindelse med museets utstillinger 2003-2004.

Søndag 13. kl. 13.00: Åpent verksted for barn. "Sitt i en pastill – møte med Eero Aarnios stoler!"
 Torsdag 17. kl. 18.00: Foredrag ved kurator Kari J. Brandtzæg: "Russisk kunst før og nå".

August

Søndag 15. kl. 15.00: Foredrag ved student Ruth Helene Flata Steen om kinesisk samtidskunst i utstillingen *Lett som f... Shanghai Assemblage 2000–2004*.
 Torsdag 19. kl. 18.00: Konsert ved visesangeren Jørn Simen Øverli som tolker Vladimir Visotsky.
 Torsdag 26. kl. 18.00: Foredrag ved historiker Gro Hagemann: "Aleksandra Kollontaj. Feminist for vår tid?"

September

Torsdag 2. kl. 16.00: Seminar for lærere i tilknytning til smykketriennalen.
 Torsdag 2. kl. 18.00: Foredrag ved Peter Normann Waage "Russland er et annet sted."
 Lørdag 4. kl. 12.00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: "Høsten". Omvisning og verksted hvor vi laget et stort tre i høstfarger.
 Søndag 12. kl. 14.00: Byvandring "Campus Nydalen" ved sivilarkitektene Johan Kahr og Annema Selstrøm.
 Søndag 19. kl. 14.00: Byvandring "Marienlyst Park. Ny bebyggelse i forhold til den eldre" ved sivilarkitekt Einar Hagem.
 Onsdag 22. kl. 18.30: Foredrag professor Thomas Thiis-Evenseni forbindelse med utstillingen *Amor Roma. Mesterverker fra romerske museer*.
 Torsdag 23. kl. 16.00: Seminar for lærere. *Stil 1100–1905*.
 Torsdag 23. kl. 18.00: Film om kunstneren Annette Messenger. Introduksjon ved kurator Anne Karin Jortveit.



Ingegerd Råman, *Slowfox*, Orrefors.
 Foto: Rolf Lind

Søndag 26. kl. 15.00: Byvandring "Hausmannskvartalet. Forvandlingen av strøket." ved Torben Skytte fra Plan- og bygningssetaten i Oslo.

Oktober

Lørdag 2. kl. 12.00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: "Enhjørninger og pizza" Omvisning i *Amor Roma. Mesterverker fra romerske museer*, høytlesning og verkstedsaktiviteter.

Søndag 3. kl. 13.00: Omvisning og åpent verksted for barn. "Lag dine egne smykker!"

Torsdag 7. kl. 18.00: Foredrag ved billedkunstner og skribent Tommy Olsson: "Det mørke".

Torsdag 7. kl. 18.30: Foredrag ved seniorkurator Ellen Lerberg: "Rafael – englenes skaper?"

Lørdag 9. kl. 14.00: "Greske myter i musikk og bildekunst." Konsert ved Terje Tønnesen, fiolin og Knut Johannessen, cembalo, kåseri ved seniorkurator Frithjof Bringager.

Søndag 10. kl. 15.00: Kunstnersamtale mellom Kjell Bjørgeengen og kurator Gavin Jantjes.

Torsdag 14. kl. 18.00: "Tekst i oktober!" Henny Moan leser tekster fra surrealistisk litteratur.

Lørdag 16. og søndag 17. kl. 12.00–15.00: Workshop med billedkunstner Kjersti Kise.

Lørdag 16. kl. 14.00: "Italiensk renessansemusikk." Konsert med Musikkhøgskolens renessanseensemble.

Søndag 17. kl. 12.30: Åpent verksted for barn. "Lag dine egne smykker!"

Torsdag 21. kl. 18.00: Kunstdialog med kurator Andrea Kroksnes og kunsthistoriker Marit Paasche: "Video og videostrategier."

Torsdag 21. kl. 18.00: Foredrag

ved sivilarkitekt Knut Singstad fra Oslo Arkitektforening: "Om yngre arkitekter", med påfølgende diskusjon.

Torsdag 21. kl. 18.30: Foredrag ved Henry Notaker: "Mat og kunst i renessansens og barokkens Italia."

Lørdag 23. kl. 14.00: "Italiensk barokkmusikk." Konsert ved Musikkhøgskolens barokkensemble.

Torsdag 28. kl. 18.30: Foredrag ved Jon Rognlien: "På trynet i Trevi-fontenen. Beretninger om ikke fullt så vellykkete dannelsesreiser i Italia."

Lørdag 30. kl. 12.00–16.00: Seminar "Tekstil i oktober." Med Jorunn Veiteberg, Anne Karin Jortveit, Hans Hamid Rasmussen og Jorun Hånestad.

Søndag 31. kl. 12.30: Åpent verksted for barn. "Bli kjent med Ingegerd Råman."

November

Torsdag 4. kl. 16.00: Seminar for lærere. *Ingegerd Råman – Glass og keramikk*.

Lørdag 6. kl. 12.00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: "Mønster i glass." Omvisning og verkstedsaktiviteter.

Lørdag 6. kl. 14.00: Filmvisning og workshop: "German Queers." Ulrike Ottinger. Introduksjon ved kurator Andrea Kroksnes.

Søndag 7. kl. 12.00–17.00: Familiedag. Workshops, verksted, omvisninger.

Lørdag 13. kl. 12.00: Lysbildekonsert "AmoRRomA" med Kor ad.lib og seniorkurator Frithjof Bringager.

Søndag 14. kl. 11.30: Åpent verksted for barn. "På tur med Stil!"

Torsdag 18. kl. 18.00: Filmvisning German Queers, 1. del av Ulrike Ottingers seks timers lange *Südstadspassage*,

introduksjon ved kurator Andrea Kroksnes.

Torsdag 18. kl. 18.30: Foredrag ved seniorkurator Ellen Lerberg: "Baglione – kjærlighetens framstiller."

Onsdag 24. kl. 18.00: Foredrag ved førsteamanuensis ved Arkitektthøgskolen i Oslo Mari Hvattum: "Trender i ung norsk arkitektur."

Torsdag 25. kl. 16.00–20.00: Seminar for lærere med tema tekstil. Foredrag og workshop.

Desember

Torsdag 2. kl. 15.00: Premieutdeling i pepperkakehu skonkurransen 2004 "Design og bygg et nytt kunstmuseum på Tullinløkka i Oslo." Torsdag 2. kl. 17.00: Film German Queers

2. del av Ulrike Ottingers seks timer lange *Südstadspassage*, introduksjon ved kurator Andrea Kroksnes.

Lørdag 4. kl. 12.00: Medlemsmøte i barnekunstklubben *Griffen*, tema: "Den hellige Lucia." Besøk av Lucia, terner og stjernegutter fra 3. klasse ved Møllergata skole. Pynting av juletreet.

Søndag 5. kl. 13.00: Omvisning for barn med verksted.

Torsdag 9. kl. 18.00: Foredrag ved Sissel Lie: "CIXOUS kunst og surrealismen."

Søndag 12. kl. 12.00–16.30: Foredrag og film: German Queers. Foredrag ved Peter Reberg: "Fassbinders *Angst essen Seele auf*." Introduksjon ved kurator Andrea Kroksnes. Samarbeid med OCA.

7.2 Publikasjoner

Gjennom hele året har museets vitenskapelige personale skrevet artikler i eksterne publikasjoner. Disse er ikke tatt med i denne oversikten over museets egne publikasjoner.

Stil 1100 – 1905, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Cathrine Lorange.

Amor Roma, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Frode Ernst Haverkamp.

J.C. Dahl. Tegninger fra Italia-reisen 1820-1821, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Bodil Sørensen.

Dialoger, katalog, Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaksjon Frithjof Bringager.

Rémy Zaugg. About Death II. Kunst i sammenheng 7, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Andrea Kroksnes.

Ingvald Paul Oscar Hoff 1875–1942. Arkitekturkalenderen 2005. Tekster av Bente Aass Solbakken. Nasjonalmuseet, Oslo 2004.

Arkitektur i Norge. Årbok 2004. Utgitt i samarbeid med Pax Forlag. Redaktør Ulf Grønvold. Redaksjonssekretær Birgitte Sauge.

Light as fuck! Shanghai Assemblage 2000–2004, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktører Per Bjarne Boym og Gu Zhenqing.

Arte Povera ++ Samlingen i perspektiv 8, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaksjon Karin Hellandsjø og Ingebjørg Gunnarson.

Se Opp! Kunst fra Moskva og St. Petersburg, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004, Redaktør Kari J. Brandtzæg.

Annette Massager. Between You and Me, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Anne Karin Jortveit.

Kjell Bjørgeengen. Nye videoarbeider, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Gavin Jantjes.

Mario Merz. Forskyvninger av jorden og månen på en akse, katalog Nasjonalmuseet, Oslo 2004. Redaktør Karin Hellandsjø.

Ingegerd Råman. Glass og keramikk, katalog Nasjonalmuseet Oslo 2004. Redaksjon: Staffan Carlén, Pia Lundström og Ingegerd Råman.

20 under 40. Ung norsk arkitektur. Katalog i *Byggekunst* nr. 6/04.

Kunst og Kultur 1–4 2004. Utgis i samarbeid med Universitetsforlaget. Redaktør Ellen J. Lerberg. Redaksjonssekretær Beate Bang.

7.3 Hjemmesiden

Inntil sommeren 2004 hadde Nasjonalmuseet fire hjemmesider, én for hvert av de tidligere museene. Fra høsten samme år ble det etablert én felles portal for museet: www.nasjonalmuseet.no

Det har vært lagt ned et stort arbeid i informasjonssesksjonen for å få til en funksjonell og oppdatert hjemmeside. Museet har hatt ekstern hjelp til den grafiske designen, mens informasjonssesksjonen selv har utviklet informasjonssarkitekturen.

Museet ble belønnet med "Gulltaggen" for beste nettsted utviklet i 2004. Bak prisen står internettbransjen, og begrunnelse for utmerkelsen var: "De fire museene har skapt et helt nytt informasjonssenter på nett for alle kunst- og kulturinteresserte. I stedet for å forsøke å bygge opp en blek kopi av kunstopplevelsen, har målsettingen vært å gi oppdatert informasjon om museene, utstillingene, arrangementene og alle aktivitetene i og rundt museene".

7.4 Ekstern informasjon og presse

Avdelingen har ulike eksterne informasjonsverktøy, og sendte i 2004 ut ukentlig presseinformasjon til blant annet Listen-annonsen og Aftenposten Aftens Oslopuls. Det ble arrangert pressevisning i forkant av utstillingene på de ulike museene, og avholdt pressekonferanser i forbindelse med større begivenheter i museet.

Hjemmesiden er vårt viktigste eksterne informasjonsverktøy. I tillegg har vi en webbasert "Late Night mailer adresseliste", hvor det ukentlig sendes ut informasjon om utstillinger, arrangementer, foredrag, etc. To ganger i året lages brosjyrer med museets utstillingsprogram, som distribueres på ulike arenaer.

Det ble i 2004 avholdt totalt 23 pressevisninger i forbindelse med utstillingsåpninger, og en pressekonferanse i forbindelse med lansering av *Kyss froken! Forvandlingens kunst* på Tullinløkka. Det ble sendt ut ca 100 "Late Night mailer". Mediedekningen for 2004 viste at museet var omtalt i til sammen 6.150 saker.

7.5 Intern informasjon

Nasjonalmuseet har i 2004 hatt intranett. I tillegg har museet e-posttjeneste som sendes ut til alle ansatte. Alle enhetene under Nasjonalmuseet har hatt egne oppslagtavler.

7.6 Adressedatabasen

De fire museene hadde tidligere til sammen 12.500 adresser i sine respektive adressebaser. I 2004 ble disse slått sammen til én ny, felles adressedatabase. Basen består av ca 3000 navn.



William Eggleston, *Los Alamos*, 1971–74, fotografi. Foto: The Eggleston Artistic Trust

7.7 Publikumstall

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design hadde i 2004 til sammen 549.573 besøkende mot 544.357 i 2003. Tallene fordelte seg som følger:

Nasjonalgalleriet 410.198 (mot 422.575 i 2003)
Museet for samtidskunst 80.524 (mot 55.477 i 2003)
Kunstindustrimuseet 37.438 (mot 44.843 i 2003)
Arkitekturmuseet 21.413 (mot 21.462 i 2003)

Museet for samtidskunst hadde det høyeste besøkstallet siden 1993. Noe av årsaken til det høye besøkstallet i Museet for samtidskunst i 2004 kan ha vært at det ble gratis adgang til museet fra februar. Museet hadde dessuten et variert utstillingsprogram med både norsk og utenlandsk kunst.

I Nasjonalgalleriet var det en svak nedgang i besøkstallet for 2004. Årsaken er sannsynligvis todelt. Før sommeren ble museets gipssamling pakket ned og flyttet til Kværnerhallen på grunn av oppussings- og ombyggingsarbeider. Samlingen benyttes av svært mange, ikke minst av kunststudenter. Den nevnte oppussingen førte til at deler av museet ble stengt og tilbudet redusert.

Kunstindustrimuseet hadde også noe nedgang i besøkstallet fra 2003 til 2004. En årsak kan være at museets 2. etasje var stengt for nymontering av ny basisutstilling. I tillegg var 2003-tallet uvanlig høyt.

7.8 Sponsing

Nasjonalmuseet endte med en sponsorinntekt for 2004 på 14.5 mill kr. Av dette utgjør gaven fra Umoe AS på totalt 37.5 mill kr. til realiseringen av Arkitekturmuseet på Bankplassen 3, 12.4 mill i 2004. Det resterende beløp 2.15 mill kr. relaterer seg til ulike sponsoravtaler knyttet til utstillingene.

Basisutstillingen *Stil 1100-1905* ble ferdigstilt i 2004 med betydelige sponsorbidrag fra Kistefos AS og Eiendomsspar AS.



Administrasjonen skal være kompetente tilretteleggere på sine fagområder og en aktiv, smidig, tilgjengelig og serviceorientert støttefunksjon for Nasjonalmuseets medarbeidere på alle nivåer. Avdelingen er delt i tre seksjoner: Drift og sikkerhet med Tormod Kaaløy som leder, Organisasjon og kontorforvaltning, med Else-Marit Laskerud som leder og Økonomi og regnskap med Siri Kristiansen som leder. Av disse er én leder rekruttert internt (Tormod Kaaløy), og de to øvrige ble rekruttert i løpet av første halvår 2004. Avdelingen hadde ved årets slutt 25,3 faste stillinger.

Administrasjonen har et bredt virkefelt, og våre rutiner og arbeidsprosesser skal tilrettelegges for å støtte opp om Nasjonalmuseets overordnede mål, slik at det frigjøres mest mulig tid til museets kjerneoppgaver. For forretnings siden av administrasjonens ansvar vil det være viktig å kunne dokumentere årlig forbedring i egeninntektene, samt å vise at pengene vi forvalter og genererer gjennom egeninntekter og sponsorbidrag blir brukt effektivt.

Et langsiktig mål er å vise at vi greier å generere økte egeninntekter fra butikker, publikasjoner, produkter og serveringssteder.

Viktige oppgaver som har stått i fokus i 2004 har vært: Etablere sikre rutiner for økonomiforvaltning og rapportering. Opplæring av ledere i økonomiforvaltning- og rapportering. Etablere elektronisk system for attestasjon og anvisning. Budsjettering av 2005 bygget opp fra seksjons- og avdelingsnivå.

Etablere ny museumsbutikk i Nasjonalgalleriet. Konsentrere butikkaktiviteten til Nasjonalgalleriet og Kunstindustrimuseet, vurdere omlegging av butikken i Museet for samtidskunst og Arkitekturmuseet, og overføring av varer og personale til museumsbutikken ved Nasjonalgalleriet. Gjennomgang av eksisterende avtaler med drivere av serveringsstedene.

8.1 Flytting til Kristian Augusts gate 23

Administrasjonsstaben har hatt hovedansvaret for prosjektering og planlegging av flyttingen. Arbeidet har omfattet oppfølging av prosjektet i nært samarbeid med byggt teknisk rådgiver Vignolf Næss, Prosjekt- og teknologiledelse AS og interiørarkitekt Hanne Margrethe Hjermand fra Dark Arkitekter, samt deltakelse på brukermøter

sammen med Entra og PEHAB. Det ble tidlig i 2004 etablert et eget flyttestrekk som skulle prosjektere selve flyttingen.

Arbeidsmiljøutvalget har løpende vært orientert om flyttestrekket. Valg av planløsninger og valg av materialer har vært drøftet på flere møter der bedriftshelsetjenesten og museets rådgivere har vært til stede.

8.2 Seksjon drift og sikkerhet

Vår oppgave er å sørge for at vi forvalter fellesskapets verdier på en forsvarlig måte, og innen utgangen av 2006 være et nasjonalt forbilde på sikkerhetssiden. Vi har arbeidet med å formalisere samarbeidet med ABM-utvikling og å etablere og vedlikeholde et velfungerende lag av museumsverter. Videreutvikling av samarbeidet med eksterne leverandører av IT-tjenester, telefoni og renhold har stått sentralt i 2004.

8.3 Museumsverter

Omleggingen fra innleid vakthold til museumsverter var den største organisatoriske utfordringen i 2004. Arbeidet startet med å kartlegge behov for teknisk oppgradering og antall posisjoner som måtte besettes i alle utstillingssalene. Det ble utarbeidet et opplæringsprogram der sikkerhetsopplæring var hovedbestanddelen. Opplæring i museets oppgaver og informasjonsoppgavene knyttet til funksjonen som museumsvert, var også en del av programmet. Opplæringen på sikkerhetssiden ble satt ut til et vaktelskap, den øvrige opplæring ble skjøttet av museets egne ansatte. Det ble arrangert gjennomganger for vertene i forkant av alle utstillingsåpningene. Omleggingen er definert som et prøveprosjekt, og museumsvertene er i første omgang engasjert for ett år. Erfaringene er til nå udelt positive. Under omleggingen kom også sikkerheten ved Kunstindustrimuseet opp på samme nivå som Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst. Innleid vakthold er beholdt i sikkerhetssalene. Publikums reaksjon på omleggingen er entydig positiv. Vertene oppleves som velinformerte og imøtekommende.

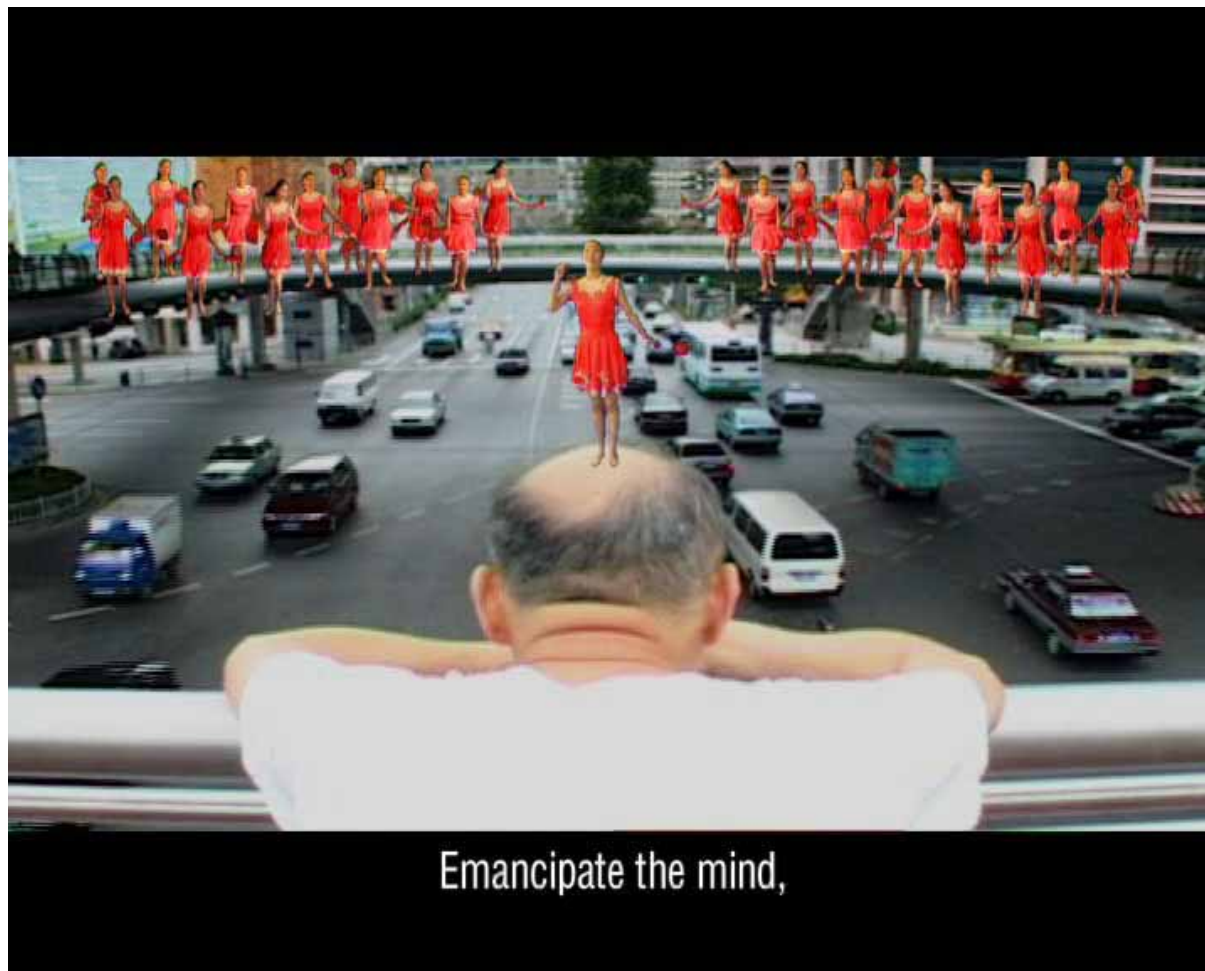
8.4 Seksjon økonomi og regnskap

Arbeidet med å forbedre systemstrukturen fortsatte i 2004. Å forbedre rapporteringsstrukturen og rutinene var en tidkrevende, men nødvendig prosess. Vi har nå kommet frem til en struktur og et rapporteringstempo som er tilfredsstillende. Budsjettprosessen for 2005 ble gjennomført med innspill fra team- og seksjonsnivå som ble aggregert opp til avdelings- og institusjonsnivå. Fra 1. kvartal 2005 vil det være mulig for alle budsjett- og resultatansvarlige selv å kunne hente ut løpende rapporter over påløpne kostnader i forhold til budsjett. I annet halvår innførte vi elektronisk fakturakontroll. Implementeringen gjør at vi nå har god kontroll over fakturagangen, vi slipper manuell sirkulering av bilag og tempoet i fakturagangen er kommet på et tilfredsstillende nivå.

8.5 Seksjon organisasjon og kontorforvaltning

Arbeidet med å slutføre integrasjonsprosessen har pågått gjennom hele året. Gjennomgang av avtaleverk, arbeidsreglement og stillingsbeskrivelser har vært tidkrevende. Etablering av Arbeidsmiljøutvalg og løpende samarbeid i forkant av innflyttingen til Kristian Augusts gate 23 har preget arbeidet i AMU. Høsten 2004 ble det klart at Riksutstillinger skulle integreres, og dette arbeidet kom i gang siste kvartal. En arbeidsgruppe har utredet valg og implementering av elektronisk arkiv- og saksbehandlersystem. Opplæring av nøkkelmedarbeidere startet i 2004. Systemet vil være fullt ut implementert våren 2006.

Tidsregistreringen har vært løst på ulike måter ved de tidligere museene. Type system og valg av løsning ble foretatt i 2004. Systemet for elektronisk registrering som ble valgt, vil være tilknyttet lønnsystemet og vil forenkle de mange manuelle rutinene som til nå har krevd betydelige ressurser. Systemet blir ikke satt i operativ drift før etter innflyttingen.



Zhong Hongxiang, fra *The Red Flag Flies*,
2002, video.

9 ÅRSREGNSKAP 2004

9.1 Årsregnskap for stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst 2004

Resultatregnskap

	Note	2004	2003
Tilskudd fra KKD	2	129 317 000	49 569 591
Andre offentlige tilskudd	3	1 486 858	1 965 000
Andre tilskudd og gaver	16	14 546 256	334 531
Billettinntekter/ inntekter butikk		9 316 022	3 963 413
Annen driftsinntekt		1 093 098	3 784 880
Inntektsføring øremerkede midler	4	174 741	0
Sum inntekter		155 933 975	59 617 415
Lønnskostnader	5	47 410 928	23 008 013
Honorarer		3 385 337	2 612 174
Pensjonskostnader	5	3 976 892	2 021 109
Utstillingskostnader		10 433 003	3 569 921
Vakthold		15 782 546	8 267 269
Husleie		25 154 211	12 244 724
Andre driftskostnader	5	19 141 689	9 870 557
Innkjøp til samlingene		10 057 436	2 460 563
Avskrivninger	4, 8	428 587	132 901
Sum kostnader		135 770 629	64 187 231
Driftsresultat		20 163 346	-4 569 816
Annen finansinntekt		524 583	355 550
Annen finanskostnad		109 880	71 780
Sum finansielle poster		414 703	283 770
Årsresultat	14	20 578 049	-4 286 046
Disponering av årsresultat			
Overført til udekket tap		0	-4 286 046
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap		6 177 719	0
Avsatt til innkjøpsfond		300 000	0
Avsatt til fond for forskningsmidler	16	12 400 000	0
Avsatt til annen egenkapital		1 700 330	0
Sum disponering av årsresultat		20 578 049	-4 286 046

Balanse

	Note	31.12.04	31.12.03
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Aktiverte investeringer KIM 2 og 3 etage	4, 6	9 248 995	0
Sikkerhetsutstyr	6	557 521	0
Driftsløsøre og inventar	7, 8	2 765 092	1 143 361
Sum varige driftsmidler		12 571 608	1 143 361
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	9	100 000	0
Sum finansielle anleggsmidler		100 000	0
Sum anleggsmidler		12 671 608	1 143 361
Omløpsmidler			
Varebeholdning	10	2 500 000	2 161 833
Fordringer			
Kundefordringer	11	592 894	410 501
Andre fordringer	12	7 343 053	5 799 600
Sum fordringer		7 935 947	6 210 102
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13	30 357 086	17 828 947
Sum omløpsmidler		40 793 033	26 200 882
Sum eiendeler		53 464 640	27 344 243

Oslo 21.04.05

Styret for Nasjonalmuseet for kunst



Christian Bjelland
Styreleder




Kari Kjennalden
Nestleder



Bergljot Jonsdottir



Turid Aakhus



William Nygaard



Viggo Hagstrøm



Ellen Lerberg



Sune Nordgren
Direktør

Balanse

	Note	31.12.04	31.12.03
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital		1 000 000	1 000 000
Innskutt EK		1 999 670	1 999 670
Sum innskutt egenkapital		2 999 670	2 999 670
Opptjent egenkapital			
Udekket tap		0	-4 286 046
Annen egenkapital		1 700 330	0
Innkjøpsfond		300 000	0
Fond og forskningsmidler	16	12 400 000	0
Opptjent egenkapital		14 400 330	- 4 286 046
Sum egenkapital	14	17 400 000	- 1 286 376
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	15	2 565 145	427 012
Sum avsetning for forpliktelser		2 565 145	427 012
Langsiktig gjeld			
Øremerk. midler KIM 2 og 3 etg.	16	16 686 936	0
Sum langsiktig gjeld		16 686 936	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	17	4 404 586	8 037 929
Øremerkede midler/prosjekt	18	147 211	9 809 791
Skyldige offentlige avgifter	19	4 490 508	3 345 964
Annen kortsiktig gjeld	20	7 770 254	7 009 923
Sum kortsiktig gjeld		16 812 559	28 203 607
Sum gjeld		36 064 640	28 630 619
Sum egenkapital og gjeld		53 464 640	27 344 243

9.2 Noter til årsregnskap 2004

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, noteopplysninger, og kontantstrømoppstilling og er avlagt i samsvar med stiftelseslov, regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr 31. desember 2004. Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper og klassifiseringen av eiendeler og gjeld følger regnskapslovens definisjoner. Årsregnskapet for 2004 omfatter perioden 01.01.2004 til 31.12.2004.

Nasjonalmuseet for kunst ble opprettet 01.07.03 og årsregnskapet for 2003 omfattet perioden 01.07.03 til 31.12.03.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Inntektsføringstidspunkt

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Tilskudd som er øremerket spesielle prosjekter inntektsføres i takt med utførelsen av prosjektet. Øvrige inntekter resultatføres når den er opptjent, det vil si ved leverings tidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt

Kostnader periodiseres til det året aktiviteten som medfører kostnaden er utført.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, nedskrives driftsmidlet til virkelig verdi.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

Varelager

Beholdningen av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"- prinsippet og antatt salgspris.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventet tap.

Pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Nasjonalmuseet for kunst har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse (SPK) og i Kommunalansattes landspensjonskasse (KLP). KLP gjelder de ansatte som kom med i stiftelsen fra Kunstindustrimuseet. Ved etableringen av stiftelsen fikk de ansatte med seg sine rettigheter og forpliktelser også når det gjaldt pensjoner.

Note 2 Tilskudd fra KKD

Inntektsført beløp tilsvarer bevilget til Nasjonalmuseet for kunst **kr 129 317 000**.

Note 3 Andre offentlige tilskudd

	2 004	2 003
Tilskudd fra departementene	1 133 858	1 665 000
Tilskudd fra Oslo kommune	263 000	300 000
Tilskudd andre offentlige inst.	90 000	0
Totalt	1 486 858	1 965 000

Note 4 Inntektsføring / kostnadsføring øremerkedemidler

2 etage i Kunstindustrimuseet ble ferdigstillt i 2004, 3 etage ferdigstilles i løpet av 1 kvartal 2005. Øremerkede midler vedrørende Kunstindustrimuseet 2 og 3 etage inntektsføres over 10 år, i samsvar med avskrivninger av investeringer. Inntekt og kostnadsføringen i 2004 gjelder 2 etage.

Note 5 Lønns og personalkostnader

	2 004	2 003
Lønninger	39 873 811	19 434 732
Folketrygdavgift	6 226 969	2 916 308
Pensjonskostnader	3 976 892	2 021 109
Andre personalkostnader	1 310 148	656 975
Lønns og personalkostnader	51 387 820	25 029 124
Gjennomsnittlig antall ansatte	171	120
Godtgjørelser (i kr)		
Styret	303 460	200 000
Daglig leder		
Lønn	850 000	227 650
Ytelse til pensjonsforpliktelse	85 000	21 250
Annen godtgjørelse	91 052	
	<u>1 026 052</u>	<u>248 900</u>

Daglig leder ble ansatt i stiftelsen 01.10.03.

Revisor

Kostandsført revisjonshonorar for 2004 utgjør kr 200 000, herav kr 148 000 for revisjon og kr 52 000 for annen bistand.

Pensjoner og pensjonsforpliktelser

Nasjonalmuseet for kunst har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse (SPK) som omfatter i alt 160 personer, og Kommunalansattes Landspensjonskasse (KLP) som omfatter 40 personer.

Pensjonene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra folketrygden. Se også note 1 om regnskapsprinsipper.

I tillegg til den sikrede ordningen i SPK og KLP har virksomheten en udekket forpliktelse i AFP-ordningen.

Aktuarberegninger fra SPK og KLP forelå ikke da årsregnskapet for 2003 ble avgitt.

Det ble satt av kr 427 012 for å dekke dette i 2003. Da aktuarberegningene for dette forelå viste det seg at det var satt av kr 1 891 673 for lite i 2003 for å dekke denne forpliktelsen. Denne feilen er i 2004 korrigert direkte mot egenkapitalen, se for øvrig note 14.

Årets endring i pensjonsforpliktelse vedr. KLP er på kr 112 666.

Aktuarberegningen fra SPK forelå ikke ved avleggelsen av regnskapet for 2004.

Fjorårets netto pensjonsmidler på kr 485 150 er derfor redusert med kr 133 794 for å hensynta årets estimerte endringer i pensjonsmidlene.

Note 6 Aktiverte investeringer

	KIM 3 etage	KIM 2 etage	Sikkerhets- prosjekt	Sum 31.12.04
Anskaffelseskost 31.12.03	2 771 019	764 818	0	3 535 837
Tilgang kjøpte driftsmidler i år	722 722	5 165 177	557 521	6 445 420
Akkumulerte avskrivninger	-174 741	0	0	-174 741
Balanseført verdi 31.12.04	3 319 000	5 929 995	557 521	9 806 516
Årets avskrivninger	174 741	0	0	174 741
Økonomisk levetid	inntil 10 år	inntil 10 år	inntil 5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

2 etage i Kunstindustrimuseet åpner i løpet av 1 kvartal 2005, denne avskrives fom åpningstidspunktet. Sikkerhetsprosjektet ferdigstilles i 2005, avskrives fom ferdigstillingstidspunktet.

Note 7 Innredning butikk Nasjonalgalleriet

	31.12.04
Anskaffelseskost 31.12.03	0
Tilgang kjøpte driftsmidler i år	1 064 801
Akkumulerte avskrivninger	0
Balanseført verdi 31.12.04	1 064 801

Ny butikk i Nasjonalgalleriet åpner i februar 2005, denne avskrives derfor ikke i 2004.

Note 8 Varige driftsmidler

	Flygel og Magasin	Inventar	PC/digitalt	Sum 31.12.04
Anskaffelseskost 31.12.03	453 000	656 809	166 452	1 276 261
Tilgang kjøpte driftsmidler i år	0	595 262	215 513	810 775
Akkumulerte avskrivninger	50 366	277 176	59 203	386 745
Balanseført verdi 31.12.04	402 634	974 895	322 762	1 700 291
Årets avskrivninger	27 716	184 804	41 326	253 846
Økonomisk levetid	inntil 10 år	inntil 7 år	inntil 5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 9 Aksjer i datterselskap

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design har aksjer for kr 100 000 i aksjeselskapet Kyss Frosken AS. Selskapets forretningskontor er i Oslo. Nasjonalmuseets eierandel og stemmeandel i Kyss Frosken AS er 100 %. Kyss Frosken AS 's egenkapital utgjør pr 31.12.04 kr 100 000, og årsresultat for 2004 er kr 0.

Note 10 Varer

	31.12.04
Verdi varelager pr 31.12.03 (IB)	2 161 833
Varelager økning i 2004	338 167
Verdi varelager pr 31.12.04 (UB)	2 500 000

Note 11 Kundefordringer

	31.12.04	31.12.03
Kundefordringer	692 894	471 501
Delkrederavsetning	-100 000	-61 000
Totalt	592 894	410 501

Note 12 Andre fordringer

	31.12.04	31.12.03
Negativ EK Kunstindustrimuseet i Oslo, dekkes inn av Staten i 2005.	1 856 135	1 856 135
Faktura fra Statsbygg, ref.2005	2 250 000	
Forskuddsbetalte kostnader	1 331 119	3 557 276
Påløpne inntekter	190 038	
Andre kortsiktige fordringer	1 715 760	386 189
Totalt	7 343 053	5 799 600

Note 13 Bankinnskudd, kontanter

	31.12.04	31.12.03
Kontanter og bankinnskudd	30 357 086	17 828 947
Herav skattetrekksmidler	2 343 323	1 669 367
Herav øremerkede midler	17 513 000	9 818 272
Til disposisjon	10 500 763	6 341 308

Note 14 Egenkapital

	Grunnkapital	Innskutt EK	Udekket tap	Annen EK	Innkjøpsfond	Fond forskning	Sum
Egenkapital 31.12.2003	1 000 000	1 999 670	-4 286 046	0	0	0	-1 286 376
Korr av feil tidligere år	0	0	-1 891 673	0	0	0	-1 891 673
Årsresultat 31.12.2004	0	0	6 177 719	1 700 330	300 000	12 400 000	20 578 049
Egenkapital 31.12.2004	1 000 000	1 999 670	0	1 700 330	300 000	12 400 000	17 400 000

Korrigeringer vedrørende tidligere år på kr 1 891 673 gjelder for lite avsatt til pensjonsforpliktelse pr. 31.12.2003

Note 15 Pensjonsforpliktelser

	31.12.04
Netto pensjonsforpliktelse KLP	2 916 501
Netto pensjonsmidler SPK	-351 356
Totalt	2 565 145

Se også note 1 og 5

Note 16 Øremerkede midler/Prosjekt

Øremerkede midler gjelder følgende prosjekter: **31.12.04**

Byggekonto 3 etg. Kunstindustrimuseet 3 319 000
Endring av basisutstillingen hovedsakelig finansiert ved private sponsorer
Prosjektet var ferdigstillt i 2004.

Byggekonto 2 etg. Kunstindustrimuseet 10 217 936
Endring av basisutstillingen hovedsakelig finansiert ved private sponsorer.
Prosjektet er startet med forprosjekt.
Fullstendig ferdigstillelse i 2005.

Midler til sikkerhetsutstyr, Nasjonalmuseet 3 150 000

Totalt	16 686 936
---------------	-------------------

Stiftelsen har mottatt tilskudd fra Umoe AS som skal benyttes til forskning innenfor stiftelsens virkeområde. Beløpet er avsatt til eget fond som skal benyttes i hht de retningslinjene som gjelder slike tilskudd.

Note 17 Leverandørgjeld

	31.12.04
Leverandørgjeld	4 404 586
Totalt	4 404 586

Note 18 Leverandørgjeld prosjekt

	31.12.04
Leverandørgjeld prosjekt	147 211
Totalt	147 211

Kunstindustrimuseet har påtatt seg å stå som arrangør for utstillingen Scandinavian Design Beyond Myth. Dette er en vandreutstilling som startet i Berlin i 2002 og kommer til Norge i 2006.

Note 19 Skyldige off.avgifter

	31.12.04
Skattetrekk	2 343 323
Fagforeningskontingenter	23 747
Merverdiavgift	14 925
Arbeidsgiveravgift	2 108 513
Totalt	4 490 508

Note 20 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.04
Påløpne feriepenger	4 091 324
Påløpne kostnader	2 681 229
Annen kortsiktig gjeld	997 701
Totalt	7 770 254

9.3 Konantstømsoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	Note	2004	2003
Årsresultat		20 578 049	(4 286 046)
Inntektsføring øremerkede midler		(174 741)	-
Ordinære avskrivninger		428 587	132 900
Endring i varelager		(338 167)	(98 000)
Endring i kundefordringer		(182 393)	780 801
Endringer i leverandørgjeld		(3 633 343)	8 405 320
Endring i andre tidsavgrensninger		(426 938)	3 676 510
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		16 251 054	8 611 485
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		(11 856 834)	(203 898)
Utbetaling ved kjøp av aksjer i datterselskap		(100 000)	-
Endring i pensjonsmidler/forpliktelser		246 460	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(11 710 374)	(203 898)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Innbetaling av egenkapital		-	-
Endring avsetning øremerkede midler (1)	16	7 987 459	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		7 987 459	-
Netto endring i likvider		12 528 139	8 407 587
Likviditetsreserve pr. 01.01	13	17 828 947	9 421 360
Likviditetsreserve pr. 31.12.		30 357 086	17 828 947

(1) I balansen er hoveddelen av øremerkede midler omklassifisert fra kortsiktig gjeld til langsiktig gjeld i 2004. I kontantstrømanalysen er den faktiske endringen i 2004 som vises under finansieringsaktiviteter

NASJONALMUSEET FOR KUNST, ARKITEKTUR OG DESIGN

Kjelstrup & Wiggen AS
Drammensveien 6
0255 OSLO

Oslo, 21 April 2005

I forbindelse med Deres revisjon av årsregnskapet for Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst pr. 31.12.2004, bekrefter vi på vegne av styret at årsregnskapet blir avlagt i overensstemmelse med lov og god regnskapsskikk.

Vi bekrefter etter beste evne og overbevisning følgende uttalelser:

- Vi erkjenner vårt ansvar for implementering og drift av regnskaps- og intern kontrollsystemer som er utformet for å forhindre og avdekke misligheter og feil.
- Regnskapssystemet, registrerte opplysninger og all underliggende dokumentasjon samt alle referater fra stiftelsesmøter har vært holdt tilgjengelig for Dem.
- Årsregnskapet inneholder ikke vesentlige feil eller mangler som ledelsen er kjent med.
- Så langt det er krevet etter regnskapslovens §§ 7-31 og 7-32 (7-44 og 7-45) gir regnskapet med noter fullstendige opplysninger om alle inngåtte avtaler med direktør, styrets leder, øvrige styremedlemmer og andre ledende ansatte om godtgjørelse, pensjon og sluttvederlag fra selskapet, samt alle lån og/ eller sikkerhetsstillelser gitt til styremedlemmer og ansatte.
- Vi har ingen planer eller hensikter som kan medføre vesentlige endringer i balanseførte verdier eller klassifisering av eiendeler og gjeld.
- Stiftelsen har tilfredsstillende hjemmel til alle eiendeler, og det er ingen pantsettelser av eller heftelser på selskapets eiendeler.
- Vi har på tilbørlig måte regnskapsført eller opplyst om alle forpliktelser, både aktuelle og latente.

Nasjonalmuseet for kunst,
arkitektur og design
The National Museum of Art,
Architecture and Design

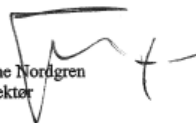
Pb. 7014, St. Olavs plass
NO - 0130 Oslo, Norge
Telefon +47 22 20 04 04
Telefax +47 22 36 11 32

www.nasjonalmuseet.no
info@nasjonalmuseet.no
Org.nr. 985 686 092
Bankkonto: 9021 13 63427

NASJONALMUSEET

- Det har ikke forekommet hendelser etter periodens utløp som medfører justeringer av, eller tilleggsopplysninger i, årsregnskapet eller i noter til årsregnskapet.
- Det eksisterer ingen formelle eller uformelle bindinger eller sikkerhetsstillelser vedrørende noen av våre kontant-, bank- og verdipapirbeholdninger, ut over det som følger av opplysningene om bundne skattetreksmidler og øremerkede midler i note 8.
- Stiftelsen har overholdt alle sider av kontraktsmessige betingelser som kan ha vesentlig betydning for årsregnskapet i tilfelle manglende overholdelse. Det har ikke forekommet brudd på krav fastsatt av regulerende myndigheter som kan ha vesentlig betydning for regnskapene i tilfelle manglende overholdelse.
- Det har ikke forekommet uregelmessigheter hvor ledelse eller ansatte med betydningsfull rolle i regnskaps- og intern kontrollsystemene er involvert, eller andre uregelmessigheter som kunne ha hatt vesentlig betydning for årsregnskapet.
- Ingen del av varebeholdningen er oppført til høyere verdi enn netto salgsverdi.
- Det er ikke mottatt krav i forbindelse med rettsaker, og vi forventer heller ikke å motta slike krav.
- Følgende er blitt behørig registrert og, når det er aktuelt, tilfredsstillende redegjort for i årsregnskapet:
 - a) Eventuelle saldoer og transaksjoner med nærstående parter.
 - b) Tap oppstått fra salgs- og kjøpsforpliktelser.
 - c) Eiendeler stilt som sikkerhet.

Sune Nordgren
direktør



Aud Norlin
administrativ direktør



KJELSTRUP & WIGGEN AS
Statsautoriserte revisorer



Til Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst

Ole F. Kjelstrup
Per-Henning Lie
Erik Olsen
Petter Roed
Paul G. M. Thomassen
Jon Wiggen

REVISJONSBERETNING FOR 2004

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst for regnskapsåret 2004, som viser et overskudd på kr 20 578 049. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømsoppstilling og noteopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre og direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for stiftelsens økonomiske stilling 31. desember 2004 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 21. april 2005
Kjelstrup & Wiggen AS

Erik Olsen
statsautorisert revisor

Nasjonalmuseet for kunst,
arkitektur og design
The National Museum of Art,
Architecture and Design
Postboks 7014 St. Olavs plass
NO-130 Oslo Norge

Telefon: +47 21 98 20 00
Fax: + 47 22 11 17 67

info@nasjonalmuseet.no
www.nasjonalmuseet.no

**NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN**

—